

Departement für Justiz, Sicherheit und Gesundheit Graubünden
Departament da giustia, segirezza e sanadad dal Grischun
Dipartimento di giustizia, sicurezza e sanità dei Grigioni

Revisiun parziala da la Lescha da polizia dal chantun Grischun (LPol; DG 613.000), part 1 (Management chantunal da smanatschas dal Grischun e mesiras cunter violenza, smanatschas u persecuziuns)

Rapport explicativ

Il pli impurtant en furma concisa

Las relaziuns socialas en Svizra èn sutta messas a midadas permanentas. Quai ha er in effect sin la lavur poliziala: pervia da novs conflicts e problems è la polizia confruntada cun differentas sfidas, ed ella sto resguardar ch'il basegn da segirezza da la populaziun è s'augmentà. En consequenza da quests svilups èsi necessari d'adattar differentas disposiziuns da la Lescha da polizia dal chantun Grischun (LPol; DG 613.000). Las midadas sa refereschian a differents secturs da l'activitad poliziala. Perquai ha la Regenza decidì da reparter las midadas respectivas sin dus projects, per ch'il Cussegl grond ed – en cas d'in referendum – il pievel grischun possian exprimer libramain ed autenticamain lur voluntad.

Cun il project qua avant maun duain d'ina vart vegnir stgaffidas las basas giuridicas per il Management chantunal da smanatschas (MCS GR), da l'autra vart duai vegnir realisada l'incumbensa Rettich concernent la creaziun d'ina basa legala en cas da stalking.

Il MCS GR duai gidar ad impedir grevs acts da violenza intenziunads. Studis cumprovan che delinquentas e delinquents demussan savens tscherts cumportaments (uschenumnads signals d'avertiment) avant che commetter grevs acts da violenza intenziunads. Tals cumportaments èn tipics per in'escalaziun en direcziun da grevs acts da violenza intenziunads ed èn pia in indizi per in tal svilup. Cun il MCS GR duai vegnir stabili in sistem che promova l'identificaziun da tals signals d'avertiment e che duai procurar, che quests indizis vegnian annunziads a la Polizia chantunala. Uschia survegn la Polizia chantunala la pussaivladad d'identifitgar a temp persunas che han il potenzial da commetter in grev act da violenza intenziunà (uschenumnadas persunas prontas d'utilisar violenza), da valitar en moda fidada il privel che resorta da questas persunas e da neutralisar quest privel cun agid da mesiras coordinadas sin plaun interdisciplinar. Per quest intent collavura la Polizia chantunala stretgamain cun autras autoritads, cun persunas spezialisadas, cun organisaziuns privatas e cun persunas privatas che stattan en contact cun la persona pronta d'utilisar violenza e cun sias victimas potenzialas. Per pudair applitgar en il chantun Grischun quest instrument da la polizia da segirezza en moda efficazia ed effizienta, èsi necessari da precisar e d'extender las basas giuridicas concernent l'elavuraziun da datas. Las disposiziuns legalas correspondentas duain vegnir adattadas en il rom da la revisiun qua avant maun.

Plinavant duai la Polizia chantunala survegnir la pussaivladad da pronunziar scumonds d'areal, d'avischinaziun e da contact cunter persunas periclitantas, sch'ins sto supponer – sin basa da las circumstanzas – che questas persunas commettian in malfatg cunter il corp, cunter la vita, cunter l'integritad sexuala u cunter la libertad u persequiteschian insatgi. Tras l'introducziun da questas mesiras spezialas cunter violenza, smanatschas u persecuziuns vegn il chantun Grischun a suandar la maioritad dals chantuns che han introduci mesiras polizialas correspondentas ils onns passads.

Cuir, il 1. d'avrigl 2024

Cuntegn

I. Situaziun da partenza	1
1. Program da la Regenza 2021–2024: MCS GR	1
2. Incumbensa Rettich	2
II. Princips dal project.....	2
1. Management chantunal da smanatschas dal Grischun	2
1.1. Persunas en mira dal MCS GR	3
1.1.1. Regulaziun en auters chantuns	3
1.1.2. Persunas prontas d'utilisar violenza en il senn dal MCS GR.....	4
1.2. Process dal MCS: Identifitgar – valitar – neutralisar – evaluar	5
1.2.1. Identifitgar	6
1.2.2. Valitar	6
1.2.3. Neutralisar.....	7
1.2.3.1. Mesiras tipicas dal MCS GR.....	8
1.2.3.2. Ulteriuras mesiras	9
1.2.3.3. Renunzia a novas mesiras supplementaras	9
1.2.4. Evaluar	10
1.3. Concepziun organisatorica dal MCS GR	10
1.3.1. Polizia chantunala en il center da las structuradas	10
1.3.2. Rait.....	11
1.3.3. Servetsch forensic dals SPGR	12
1.3.4. Conferenza da cas	12
1.3.5. Gremi specialisà MCS GR.....	12
2. Mesiras polizialas en cas da stalking	13
2.1. Mesiras specialas cunter violenza, smanatschas u persecuziuns.....	14
2.1.1. Novs motivs d'ordinaziun.....	14
2.1.2. Novas mesiras	14
2.2. Discurs preventiv	15
III. Explicaziuns davart las singulas disposiziuns	15
IV. Midadas en auters relaschs	25
1. Lescha introductiva tar il Cudesch civil svizzer.....	25
2. Lescha davart l'execuziun giudiziala en il chantun Grischun	26
3. Lescha davart la protecziun da la sanadad en il chantun Grischun	26
V. Consequenzas personalas e finanzialas	26
1. Per il chantun.....	26
2. Per las vischnancas e per las regiuns	28
VI. Buna legislaziun.....	28
VII. Entrada en vigur.....	28

I. Situaziun da partenza

La Lescha da polizia dal chantun Grischun (LPol; DG 613.000) è entrada en vigor il 1. da schaner 2005. Dapi lura è ella vegnida revedida pliras giadas. L'ultima revisiun pli gronda datescha dals 31 d'avust 2018. La constataziun da quella giada, che la Lescha da polizia saja sa cumprovada e na stoppia betg vegnir suttamessa ad ina revisiun fundamentala, vala anc adina.

Percunter sto la Lescha da polizia vegnir adattada en plirs regards, per che la Polizia chantunala possa proceder vinavant en moda efficazia ed effizienta cunter acts criminals ed impedir tals en il meglier cas. Las relaziuns socialas en Svizra èn numnadamain suttamessas a midadas permanentas. Quai ha er in effect sin la lavur poliziala: pervia da novs conflicts e problems è la polizia confruntada cun differentas sfidas, ed ella sto resguardar ch'il basegn da segirezza da la populaziun è s'augmentà. En consequenza da quests svilups èsi necessari d'adattar differentas disposiziuns. Las adattaziuns cumpiglian per exempel il rinforzament da la posiziun dals uffants e dals giuvenils en proceduras polizialas (art. 6a sboz LPol), l'optimaziun da las regulaziuns davart il barat da datas polizialas (art. 27 ss. sboz LPol) e la creaziun da las basas giuridicas per il Management chantunal da smanatschas dal Grischun (MCS GR) (art. 29c ss. sboz LPol). Las midadas respectivas sa refereschan a differents secturs da l'activitad poliziala. Ellas han perquai mo in pitschen connex material ina cun l'autra. Perquai ha la Regenza decidì da reparter las midadas respectivas sin dus projects e da suttametter dus projects al conclus dal Cussegl grond. Quest proceder duai garantir, ch'il Cussegl grond ed – en cas d'in referendum – il suveran grischun possian exprimer libramain ed autenticamain lur voluntad. Cunquai che la procedura da consultaziun tar las duas revisiuns parzialas da la Lescha da polizia ha lieu il medem mument e damai ch'il Cussegl grond tracta ils projects en la medema sessiun, na chaschuna la divisiun dal project en duas revisiuns parzialas nagina lavur supplementara.

Cun il project qua avant maun duain vegnir realisads dus puncts centrals da svilup dal Program da la Regenza 2021–2024 sco er ina intervenziun parlamentara.

1. Program da la Regenza 2021–2024: MCS GR

En il Program da la Regenza 2021–2024 ha la Regenza decidì d'endrizzar in «*Management chantunal da smanatschas*» (punct central da svilup 2.4). La Regenza ha motivà quest punct central da svilup principalmain cun il fatg, ch'il Management chantunal da smanatschas duai gidar ad identifitgar ed a giuditgar a temp svilups privlus da persunas sco er ad impedir acts da violenza potenzials. Qua tras duai vegnir augmentada la segirezza da la populaziun envers extremissem violent, radicalisaziun, violenza a chasa e stalking, ma er la segirezza d'instituziuns, sco l'administraziun e las scolas.

Quest punct central da svilup ha tratgs cuminaivels cun il punct central da svilup «2.2 *Prevenziun e cumbat da violenza envers dunnas e da violenza a chasa*». Cun quest punct central da svilup ha la Regenza l'intenziun da realisar la Convenziun dal Cussegl da l'Europa davart la prevenziun ed il cumbat cunter la violenza envers dunnas e la violenza a chasa (Convenziun d'Istanbul; CS 0.311.35). Per quest intent ston ils chantuns implementar en spezial in management da smanatschas. Quest aspect parzial dal punct central da svilup 2.2 vegn realisà cun endrizzar il Management chantunal da smanatschas, uschenavant che tal pertutga la violenza a chasa.

Tras l'implementaziun d'in Management chantunal da smanatschas realisescha la Regenza ina recumandaziun dal rapport parzial 1 da la Cumissiun parlamentara d'inquisiziun dals 5 da november 2019 e da l'examinaziun administrativa dals 11 da november 2019 concernent ils

eveniments en il champ da responsabladad dal Departament da giustia, segirezza e sanadad (DGSS) tranter il december 2016 ed il november 2017.

2. Incumbensa Rettich

Cun l'incumbensa Rettich dals 22 d'october 2020 vegn la Regenza incaricada da stgaffir ina basa legala per il causal dal «stalking», analogamain als chantuns *Appenzell Dador, Berna, Neuchâtel, Uri e Zug*. En sia resposta dals 13 da schaner 2021 è la Regenza sa declerada pronta da realisar questa incumbensa en il rom da l'installaziun dal Management chantunal da smanatschas, uschenavant che las mesiras pretendidas possian vegnir realisadas sin plaun chantunal. En quest senn ha il Cussegl grond acceptà l'incumbensa Rettich concernent la creaziun d'ina basa legala en cas da stalking e surdà tala en la sessiun d'avrigl 2021 a la Regenza.

II. Princips dal project

1. Management chantunal da smanatschas dal Grischun

Grevs acts da violenza na capitin per il solit betg imprevisiblamain. Il vischin amicabel, che daventa en moda quieta ed invisibla in assassin, quel datti – ma el è l'excepziun. Per il solit è grevs acts da violenza intenziunads l'ultim stgalim d'escalaziun d'in svilup che ha cumenzà gia dapi in temp pli lung. Avant che commetter l'act mussan las delinquentas ed ils delinquents musters da cumportament ch'èn characteristics per in svilup successiv en direcziun d'in grev act da violenza. Savens pon tals signals d'avertiment vegnir identifitgads en l'ambient privat da las delinquentas e dals delinquents ubain tras autoritads u instituziuns che stattan en contact cun las delinquentas ed ils delinquents.

Da quest fatg d'experientscha profitescha il management da smanatschas: el stabilescha in sistem, che permetta d'identifitgar signals d'avertiment per (grevs) acts da violenza intenziunads e da rimnar quests signals tar in post. Uschia èsi pussaivel d'identifitgar a temp persunas che han il potenzial da commetter in (grev) act da violenza intenziunà sco er da prender mesiras per impedir che quest privel daventia realitad. Qua tras duain vegnir impedids (grevs) acts da violenza e vegnir chattadas soluziuns a lunga vista senza violenza.¹

Sco emprim chantun ha il chantun *Solothurn* introduci l'onn 2013 in management da smanatschas. En il fratemp han 15 chantuns endrizzà in management da smanatschas – 8 chantuns èn londervi d'implementar in tal management.² Ina caratteristica cuminaivla dals managements da smanatschas realisads en ils chantuns è la collavuraziun sistematica da las autoritads e da las instituziuns che entran en contact cun persunas (potenzialmain) prontas d'utilisar violenza e che adempleschan incumbensas entaifer il management da smanatschas. Questa collavuraziun interinstituziunala è l'element central dal management da smanatschas. Ella è vegnida realisada en tut ils chantuns che han introduci in management da smanatschas. Percunter han ils chantuns concepì en differenta moda e maniera il champ d'applicaziun da lur managements da smanatschas. Uschia pertutga il management da smanatschas en singuls chantuns mo tschertas situaziuns da violenza (p.ex. violenza a chasa). Ils blers chantuns han percunter endrizzà in uschenumnà

¹ ANDREA WECHLIN, Bedrohungsmanagement – aktueller Stand und neue Entwicklungen, en: Schwarzenegger / Brunner (ed.), Bedrohungsmanagement – Gewaltprävention, Turig / Basilea / Geneva 2017, p. 7 ss., p. 10.

² Cf. recumandaziun dals 23 da zercladur 2020 «Kantonales Bedrohungsmanagement – Teilrevision des Polizeigesetzes des Kantons Basel-Stadt», p. 10; rapport dals 9 da schaner 2024 per mauns da la consultaziun externa, «Gesetz über das Polizeiwesen», revisiun parziala, chantun Sutsilvania, p. 5, 7.

Management chantunal da smanatschas che cumpiglia tut las furmas da violenza.³ Ma er en quests cas sa differenziescha il champ d'applicaziun dals managements da smanatschas respectivs, perquai ch'ils chantuns han differentas definiziuns dals acts da violenza che duain vegnir impedids.

La Regenza ha decidì d'endrizzar en il chantun Grischun in management da smanatschas che pertutga tut las furmas da greva violenza intenziunada (uschenumnà Management chantunal da smanatschas). Ils tratgs fundamentals, co ch'in tal management da smanatschas duess esser concepì en il cas ideal, ha la Prevenziun svizra da la criminalitad (PSC) fixà l'onn 2015.⁴ La glista respectiva è vegnida sviluppada vinavant en il fratemp a vairs standards da qualitat, ch'in Management chantunal da smanatschas duess ademplir.⁵ Quests standards da qualitat duain da princip vegnir realisads en il chantun Grischun.

1.1. Persunas en mira dal MCS GR

La finamira d'in Management chantunal da smanatschas è quella d'impedir (grevs) acts da violenza intenziunads. I sa tracta d'in instrument da prevenziun cunter la criminalitad, che sto vegnir domicilià al punct da contact tranter la defensiun da privels e la persecuziun penala. El po er sa drizzar cunter persunas che n'han anc mai commess in delict e che n'èn betg registradas da la polizia.⁶ Perquai pari impurtant da circumscriber uschè precis sco pussaivel il circol da las persunas, da las qualas il Management chantunal da smanatschas, che vegn realisà en il chantun Grischun (numnà en quai che suonda: MCS GR), duai s'occupar.

1.1.1. Regulaziun en auters chantuns

Tge persunas che vegnan en il focus dal Management chantunal da smanatschas, q.v.d. tge persunas ch'il Management chantunal da smanatschas ha en mira, definescha mintga chantun differentamain. Ord vista concepziunala pon ins differenziar duas modas da proceder. Ina part dals chantuns sa basa sin la prontezza a la violenza per circumscriber las persunas en mira.⁷ Ils auters chantuns circumscrivan las persunas en mira – sco usità en il dretg penal ed en il dretg polizial da segirezza – sa basond sin il cumportament da ristga nungjavischè e sin la probabilitad ch'in eveniment capitia. Uschia sa drizza per exempel il Management chantunal da smanatschas dal chantun *Turitg* cunter persunas che furneschan – tras lur cumportament e/u tras lur expressiuns (signals d'avertiment) – buns motivs da temair seriusamain, ch'ellas pudessan commetter il proxim temp in act da violenza cunter l'integritad fisica, psichica u sexuala da terzas persunas e pudessan uschia restrenscher la

³ Management da smanatschas, en spezial en cas da violenza a chasa, rapport dal Cussegl federal en adempliment dal postulat Feri 13.3441 dals 13 da zercladur 2013, rapport dals 11 d'october 2017, p. 6.

⁴ Cf. Prevenziun svizra da la criminalitad, «Kantonales Bedrohungsmanagement» (skppsc.ch); consultà l'ultima giada ils 5 da schaner 2024.

⁵ «Grundlagenpapier zur Definition von Qualitätsstandards für ein Kantonales Bedrohungsmanagement (KBM)», 13 da fanadur 2022 (numnà en quai che suonda: standards da qualitat); consultabel sut: Prevenziun svizra da la criminalitad, «Kantonales Bedrohungsmanagement» (skppsc.ch); consultà l'ultima giada ils 5 da schaner 2024.

⁶ Tenor in studi realisà dacurt eran var dus terzs da las persunas (67,3 %), che figuravan en il Management chantunal da smanatschas dals chantuns *Berna*, *Son Gagl* e *Turitg* durant la perioda da retschertga, già registrads da la polizia (MONIKA SIMMLER / NORA MARKWALDER / SIMONE BRUNNER / KARIM BELÔRF, «Der Umgang mit gefährdenden Personen im Kantonalen Bedrohungsmanagement», rapport da studi, 1. d'avrigl 2023, p. 26). Il Management chantunal da smanatschas n'è pia betg adina il motiv per l'emprima registraziun poliziala. El pertutga dentant er persunas che n'eran betg registradas da la polizia fin lura.

⁷ Cf. p.ex. § 35^{quater} LPol SO, § 47d LPol BL, § 56 al. 3 cifra 2 sboz LPol TG, art. 27bis LPol SG.

libertad d'agir da questas persunas (situaziun da periclitaziun). Intgins chantuns èn sa basads sin questa circumscriziun, senza dentant surpigiar ella dal tuttatfatg. Er betg autras definiziuns na vegnan apparentamain duvradas en dapli ch'in chantun. Perquai n'èsi actualmain betg cler, tge terminologia e tge concept definitoric che vegnan a sa far valair, cunquai ch'ils standards da qualitat da la PSC preschentan differentas definiziuns, senza valitar talas.

1.1.2. Persunas prontas d'utilisar violenza en il senn dal MCS GR

Ina da las dumondas principalas ch'il chantun Grischun sto responder en il rom da la concepziun dal MCS GR, è pia quella da definir, da tge persunas ch'il MCS GR duai s'occupar. Tenor l'avis da la Regenza duai la definiziun respectiva sa basar sin il cumportament da ristga nungiavischà e sin la probabilitad ch'in eveniment capitia – sco quai ch'igl è usità en il dretg penal ed en il dretg polizial da segirezza e sco quai ch'igl è vegnì fatg en insaquants chantuns.

Sch'ins sa referescha a la finamira dal Management chantunal da smanatschas, sa mussa la difficultad ch'i n'exista nagina definiziun generalmain valaivla da la noziun da l'act da violenza. En il dretg penal criminal vegn la noziun da l'act da violenza usitadamain definida sco intervenziun fisica cunter in'autra persuna, exequida cun far diever da forza corporala.⁸ Sin questa circumscriziun da la noziun sa basa er la Statistica criminala da la polizia (SCP). La SCP concretisescha la circumscriziun intscherta cun agid d'in catalog da delicts. Tenor quest catalog da delicts sa restrenschan ils grevs acts da violenza a nov causals penals dal Cudesch penal svizzer.⁹ La definiziun da la SCP è pia fitg stretga. Perquai n'è ella betg adattada per il MCS GR.

Empè da quai duai il Cudesch da procedura penala svizzer (CPP; CS 312.0) servir sco basa per circumscrivere ils acts da violenza che duain vegnir impedids. Dapi il 1. da schaner 2024 enconuscha il Cudesch da procedura penala svizzer in motiv d'arrest spezial per il Management chantunal da smanatschas.¹⁰ Tenor l'art. 221 al. 1bis CPP è l'arrest d'inquisiziun resp. da segirezza excepziunalmain admissibel, sche la persuna inculpada vegn suspectada urgentamain d'avair violà grevamain l'integritad fisica, psichica u sexuala d'ina persuna tras in crim u tras in grev delict (lit. a) e sch'igl exista in privel serius ed imminent che la persuna inculpada commettia in grev crim dal medem gener (lit. b). Tenor il giudicament da la Regenza cunvegna da sa basar sin questa regulaziun per circumscrivere il cumportament da ristga che duai vegnir impedì cun il MCS GR. En quest connex stoi vegnir resguardà, che las pretensiuns a la probabilitad ch'in eveniment capitia, èn cleramain pli pitschnas tar il MCS GR che tar l'ordinaziun da l'arrest d'inquisiziun e da segirezza. Il MCS GR serva numnadamain ad identifitgar a temp persunas prontas d'utilisar violenza, per pudair influenzar questas persunas sco er lur victimas (potenzialas) cun la finamira d'impedir (grevs) acts da violenza. Questa finamira n'è betg cuntanschibla, sch'il mument sco er il decurs da l'act da violenza che duai vegnir impedì, ston – sco pretendì en l'art. 221 al. 1bis CPP – pli u main esser enconuschents. Anzi, ina persuna sto vegnir integrada en il MCS GR,

⁸ Instruments effizients cunter l'extremissem violent, rapport dal Cussegl federal dals 13 da schaner 2021 en adempliment dal postulat 17.3831 Glanzmann-Hunkeler, p. 4.

⁹ Sco greva violenza en il senn da la SCP vala: mazzament intenziunà, assassinat, mazzament, infanticidi, blessura corporala greva, mutilaziun da las genitalias femininas, rapina cun intervenziun qualifitgada cunter la victima, rapinament d'ostagis e violaziun (Uffizi federal da statistica (bfs.admin.ch) > Statistiken finden > Kriminalität und Strafrecht > Polizei > Gewalt; consultà l'ultima giada ils 20 da favrer 2024).

¹⁰ Fegl uffizial federal 2019 6743 s.

sch'i èn avant maun indizis suffizients, ch'ella pudess commetter en l'avegnir in grev act da violenza intenziunà en il senn da l'art. 221 al. 1bis CPP. Co e cura ch'ella vegn a commetter l'act da violenza respectiv, na sto betg esser enconuschent. Per l'integraziun en il MCS GR èn las pretensiuns al grad da cumprova pia cleramain pli pitschnas che per l'ordinaziun da l'arrest d'inquisiziun resp. da segirezza tenor l'art. 221 al. 1bis CPP. Sin basa da l'art. 221 al. 1bis CPP ston pia vegnir integradas en il MCS GR persunas, che vegnan a donnegiar – cun ina probabilitad suffizienta – grevamain l'integritad fisica, psichica u sexuala d'ina outra persuna tras in crim u tras in grev delict (art. 29c al. 2 lit. a sboz LPol).

Questa circumscripziun da las persunas en mira dal MCS GR n'è dentant betg cuntentaivla per il terrorissem e per l'extremissem violent. Per questas activitads èsi significativ, ch'ellas han la mira d'eliminar las basas da la democrazia e dal stadi da dretg da la Svizra ed uschia il fundament da noss stadi. En quests cas duai perquai gia bastar, sch'ina persuna commetta crims u delicts, cun ils quals ella donnegescha intenziunadamain l'integritad psichica, fisica u sexuala d'ina outra persuna. En il MCS GR duain perquai gia vegnir integradas persunas che vegnan a commetter cun ina probabilitad suffizienta tals acts da violenza per sustegnair activitads terroristicas u d'in extremissem violent (art. 29 al. 2 lit. b sboz LPol).

La Regenza propona da circumscriber las persunas en mira dal MCS GR en quest senn. Ella è conscianta dal fatg ch'ella na surpiglia naginas da las circumscripziuns existentas. La definiziun proponida sa basa percenter sin il Cudesch da procedura penala e correspunda a l'orientaziun dal MCS GR sin grevs acts da violenza intenziunads, sco ch'ella vegn giavischada da la Regenza. La noziun sa basa sin la terminologia actuala: las persunas en mira dal MCS GR vegnan designadas sco persunas prontas d'utilisar violenza (cf. art. 28). Viceversa valan lur victimas (potenzialas) sco persunas pertutgadas da violenza (art. 29c al. 3 sboz LPol).

1.2. Process dal MCS: Identifitgar – valitar – neutralisar – evaluar

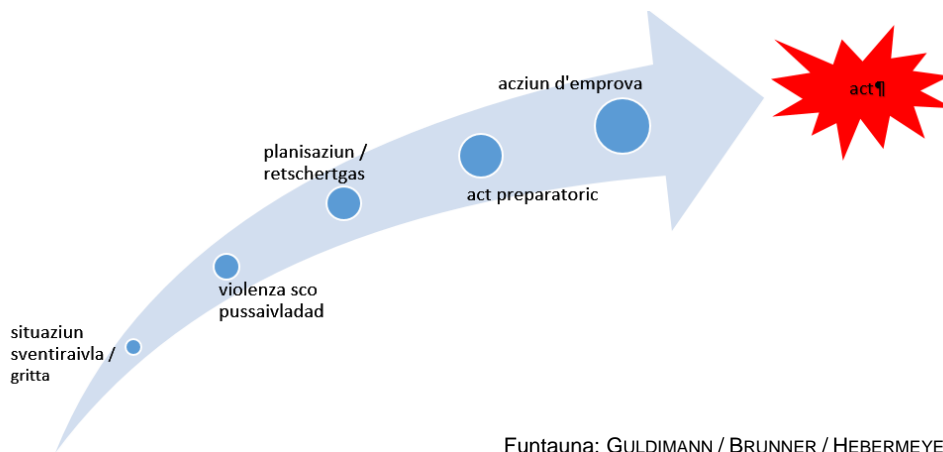
Il management da smanatschas è ina metoda per ir enturn cun situaziuns smanatschantas. Quest proceder metodic sto vegnir specificità en il MCS GR uschenavant, ch'el sa drizza cunter persunas prontas d'utilisar violenza en il senn da l'art. 29c al. 2 sboz LPol e ch'el serva a la protecziun da lur victimas (potenzialas), q.v.d. da las uschenumnadas persunas pertutgadas da violenza (art. 29c al. 3 sboz LPol). Confurm a la moda da lavurar tipica per il management da smanatschas è il proceder dividì en ils suandants quatter pass:

- Pass 1: *Identifitgar* ed annunziar in cumportament potenzialmain privlus (uschenumnads signals d'avertiment)
- Pass 2: *Valitar* la situaziun da privel cun sa procurar infurmaziuns, cun analisar las ristgas e cun far recumandaziuns d'intervenziun
- Pass 3: *Neutralisar* la situaziun da privel cun elavurar e cun realisar mesiras per il cas specific
- Pass 4: *Evaluar* – examinar ils effects da las mesiras

Quest proceder è natiralmain mo da resguardar, sch'i n'è betg avant maun ina situaziun d'urgenza che pretenda ina intervenziun immediata da la polizia per proteger persunas periclitadas. Sch'ina situaziun d'urgenza è avant maun, sto vegnir clamada la Polizia chantunala sur il numer d'urgenza 117. Mo sch'in cumportament smanatschant na chaschuna betg ina situaziun d'urgenza, vegn instradà il process dal MCS.

1.2.1. Identifitgar

Al cumenzament dal MCS GR stat l'identificaziun da persunas potenzialmain prontas d'utilisar violenza. Quai è il process decisiv dal MCS GR. Il management da smanatschas sa basa sin l'experiencia che violenza intenziunada è per regla il punct final d'ina via da princip previsibla, che sa cumpona da patratgs e d'acziuns d'ina persuna. Da dadora po ina tala via ad in act da violenza savens vegnir identifitgada a maun da signals d'avertiment.¹¹ Tals signals d'avertiment èn p.ex. smanatschas concretas e plausiblas, persecuziuns, attatgas, fantasias da violenza, prender cun sai e preschentar armas u autras acziuns preparatoricas per acts da violenza.¹² Sche tals cumportaments vegnan identifitgads ed annunziads a la Polizia chantunala, po tala reagir a temp sin svilups smanatschants ed empruvar d'impedir, che grevs acts da violenza vegnian commess. Per promover quest process duai en spezial vegnir extendì e precisà il dretg d'annunzia actual (art. 29e sboz LPol).

Illustraziun 1: La via a la violenza

1.2.2. Valitar

Examinaziun preliminar: Integraziun u nunintegraziun en il MCS GR

Betg mintga annunzia davart ina persuna potenzialmain pronta d'utilisar violenza n'ha per consequenza, ch'in cas da MCS vegn avert. Sch'ina persuna potenzialmain pronta d'utilisar violenza vegn annunziata a la Polizia chantunala, contactescha la Polizia l'emprim la persuna annunzianta e sclerescha dumondas avertas. Alura cumplettescha ella las indicaziuns da la persuna annunzianta a maun da las infurmaziuns polizialas. Sin basa da quai examinescha la Polizia chantunala cun ina procedura standardisada, sch'i existan indizis suffizients, che la persuna annunziata pudess commetter in grev act da violenza intenziunà en il senn dal MCS GR. Questa uschenumnada examinaziun preliminar ha l'intent da filtrar annunzias ed eveniments relevants, per che mo persunas prontas d'utilisar violenza vegnian integradas en il MCS GR.

Sche l'examinaziun preliminar mussa ch'i sa tracta d'ina persuna pronta d'utilisar violenza

¹¹ ANGELA GULDIMANN / REINHARD BRUNNER / ELMAR HEBERMEYER, Bedrohungsmanagement: deeskalieren, bevor etwas passiert, 21 da fanadur 2021, p. 230; consultabel sut: link.springer.com > Forensische Psychiatrie, Psychologie, Kriminologie > Artikel; consultà il 1. da november 2023.

¹² JENS HOFFMANN / KATRIN STREICH, Bedrohungsmanagement und psychologische Deeskalation – Zwei sich ergänzende Strategien der Gewaltprävention, en: Zitzmann / Huber (ed.), Gewaltprävention durch Bedrohungsmanagement, Erkennen, Einschätzen, Entschärfen, p. 12 ss., p. 14.

en il senn dal MCS GR, vegn avert in cas MCS. Cas cuntrari vegn il resultat da l'examinaziun preliminar menziunà en las actas. Per regla communitgescha la Polizia chantunala alura a la persuna annunzianta, ch'i vegnia desisti d'avrir in cas MCS. Cun questa resposta finescha l'activitad poliziala en il rom dal MCS GR.

Procuraziun d'infurmaziuns e giudicament pli profund dal potenzial da violenza

Sch'in cas MCS vegn avert, fa la Polizia chantunala in'analisa pli profunda da la situaziun e da la periclitaziun. Per quest intent contactescha ella las autoritads participadas, las personas spezialisadas involvidas sco er las organizaziuns e personas privatas pertutgadas e discurra cun talas. Sche la situaziun na po betg vegnir giuditgada en moda fidada sin basa da quest barat d'infurmaziuns, po la Polizia chantunala ultra da quai sa procurar infurmaziuns en l'ambient da la persuna pronta d'utilisar violenza. La Polizia chantunala dastga interrogar l'ambient da la persuna pertutgada da violenza mo, sche la persuna pertutgada da violenza è perencletga. Questas mesiras, en spezial il barat interinstituziunal, duain pussibilitar a la Polizia chantunala da far in maletg detaglià davart la situaziun da privel existenta.

Sin fundament da questa situaziun d'infurmaziun meglierada examinescha la Polizia chantunala danovamain, sch'i dat motivs da temair che la persuna pronta d'utilisar violenza vegnia a commetter in act da violenza en il senn dal MCS, q.v.d. sche la persuna pronta d'utilisar violenza sa chatta sin ina via da svilup, che la maina previsiblamain a l'execuziun d'in grev act da violenza intenziunà.¹³ Per pudair responder questa dumonda, applitgescha la Polizia chantunala instruments per la valitaziun da las ristgas. Quels servan a precisar l'emprima valitaziun, ad identifitgar facturs da ristga e da protecziun specifics ed a vesair scenaris da violenza pussaivels. Almain en la fasa iniziala vegn la Polizia chantunala – sco la gronda part dals corps da polizia – ad applitgar vinavant il tool per la valitaziun da las ristgas Octagon per quest intent.¹⁴ Pli tard vegn ella eventualmain ad utilisar auters instruments per la valitaziun da las ristgas, sch'il diever da tals è inditgà sin basa d'enconuschientschas scientificas e sa mussa sco commensurà. Ils instruments per la valitaziun da las ristgas èn dentant adina mo in agid per giuditgar la situaziun da privel. Quant grond ch'il potenzial da violenza d'ina persuna è, vegn adina giuditgà d'ina u da pliras personas. I na dat naginas valitaziuns da la periclitaziun automatisadas.

Per valitar il potenzial da violenza en cas complexs vegn la Polizia chantunala a consultar personas spezialisadas, che analyseschan il cas sut aspects psicologic-forensics.

Dal giudicament pli profund da la situaziun da privel resulta ina recumandaziun da mesiras, che permettian da reducir il privel che resorta da la persuna pronta d'utilisar violenza e/u da proteger sia(s) victima(s) (potenziala[s]).

1.2.3 Neutralisar

Sch'i dovra mesiras – ed eventualmain tge mesiras che quai è – per neutralisar la situaziun da privel, dependa sco emprim da la dimensiun dal privel ch'in act da violenza vegnia commess. Sch'il privel ch'in act da violenza vegnia commess, vegn giuditgà sco pitschen, cusseglia la Polizia chantunala – en cas da basegn – co che la persuna pertutgada da

¹³ MARTIN BOESS / LAURA ELMIGER, Bedrohungsmanagement im Bereich Häuslicher Gewalt – Sicherheit gegen Freiheit, en: Schwarzenegger / Nägeli (ed.), 7. Zürcher Präventionsforum – Häusliche Gewalt, Turitg / Basilea / Geneva 2015, p. 117 ss., p. 128.

¹⁴ SIMMLER / MARKWALDER / BRUNNER / BELÖRF, al lieu inditgà, p. 28 ss.

violenza, las autoritads participadas, las personas spezializadas, las organisaziuns e personas privatas duain ir enturn cun las personas prontas d'utilisar violenza. Dal rest n'interprenda ella nagut auter, fin che novs svilups relevants per la segirezza (p.ex. ulteriura annunzia, ina intervenziun da la polizia) pretendan da valitar danovamain la situaziun da privel (uschenumnà monitoring passiv dal cas). Sch'il privel ch'in act da violenza vegnia commess, è augmentà, vegnan fixadas – sin basa da la valitaziun da la periclitaziun – mesiras per il cas singul. Questas mesiras duain gidar a reducir il privel che resorta da la persuna pronta d'utilisar violenza ed a proteger la persuna pertutgada da violenza. Las mesiras respectivas vegnan alura realisadas (uschenumnà monitoring activ dal cas).

1.2.3.1. Mesiras tipicas dal MCS GR

Discurs preventiv

Sco instrument da deescalaziun fitg efficazi en cas d'in cumportament smanatschant è sa cumprovà l'uschenumnà discurs preventiv.¹⁵ Quai è in instrument polizial che sa basa sin la comunicaziun. La Polizia chantunala ha uschia la pussaivladad d'entrar en contact direct cun la persuna pronta d'utilisar violenza e da l'interrogar davart sias circumstanças da vita. A chaschun d'ina tala interrogaziun po la Polizia chantunala ultra da quai mussar a la persuna pronta d'utilisar violenza, che ses cumportament è fauss e la preschentar las consequenzas da ses cumportament incorrect. La finala datti la pussaivladad da porscher agid a la persuna pronta d'utilisar violenza, sch'ella è pronta d'acceptar agid (p.ex. program d'instrucziun cunter violenza, cussegliaziun en cas da debits). Tgenina da questas finamiras che stat en il center en il rom dal discurs preventiv, dependa dal cas singul.¹⁶

Discurs cun la persuna pertutgada da violenza e management da protecziun (polizial)

Per pudair far frunt efficaciamain a situaziuns da privel na basti per regla betg da prender mo mesiras che sa drizzan cunter la persuna pronta d'utilisar violenza. Gist uschè impurtant èsi da prender mesiras da segirezza a favur da la persuna pertutgada da violenza. Per quest intent sto la Polizia chantunala infurmar l'emprim la persuna pertutgada da violenza davart la situaziun da privel. Ensemen cun questa persuna sviluppa la Polizia alura mesiras da protecziun pussaivlas che tegnan quint da la situaziun da la persuna pertutgada da violenza, da sias resursas, da las relaziuns localas e da las pussaivladads praticas. Las mesiras da protecziun pon vegnir realisadas mo en enclegientscha e cun la cooperaziun da la persuna pertutgada da violenza. Perquai sto la persuna pertutgada da violenza vegnir infurmada davart las pussaivladads che vegnan en dumonda e vegnir accumpagnada stretgamain en il rom da la realisaziun da las mesiras.¹⁷ Quest process è complex e po durar – cunzunt en cas da violenza a chasa – entirs mais fin plirs onns. Questa incumbensa po la Polizia chantunala mo ademplir ensemen cun posts da cussegliaziun spezialisads sco er cun autras autoritads ed organisaziuns.

---

¹⁵ MONIKA SIMMLER / SIMONE BRUNNER, Das Kantonale Bedrohungsmanagement: Rechtliche Grundlagen eines neuen Polizeiparadigmas, en: Simmler (ed.), Smart Criminal Justice, Der Einsatz von Algorithmen in der Polizeiarbeit und der Strafrechtspflege, Basilea 2021, p. 165 ss., p. 170.

¹⁶ SABINE WALTER, Bedrohungsmanagement im Kontext häuslicher Gewalt, en: Zitzmann / Huber (ed.), Gewaltprävention durch Bedrohungsmanagement, Erkennen, Einschätzen, Entschärfen, p. 69 ss., p. 77.

¹⁷ WALTER, al lieu inditgà, p. 77.

1.2.3.2. Ulteriuras mesiras

Sch'in privel imminent smanatscha a la persuna pertutgada da violenza, po la Polizia chantunala per regla prender ulteriuras mesiras polizialas, supplementarmain a las mesiras tipicas dal MCS GR. Tge mesiras che quai è, dependa dal gener e da l'intensidad dal privel. Il medem vala per autras autoritads ed organisaziuns che s'occupan da la persuna pronta d'utilisar violenza u da la persuna pertutgada da violenza. Las differentas pussaivladads d'intervenziun ston adina vegnir resguardadas ed exauridas en il plan da mesiras ch'è concepì per il cas singul.

En consideraziun vegnan p.ex. las suandantas mesiras:

- arrest da polizia, sequestraziun d'armas, expulsion, scumond d'areal, d'avischinaziun e da contact;
- arrest d'inquisiziun resp. arrest da segirezza u mesiras da cumpensaziun correspudentas;
- persecuziun penala consequenta e condemnaziun da la persuna pronta d'utilisar violenza;
- mesiras da la protecziun d'uffants (p.ex. dretg da visita accompagnà, sustegn da famiglias);
- mesiras da la protecziun da creschids (plazzament per motivs da provediment);
- mesiras da la protecziun da la personalitad tenor il dretg civil, che vegnan ordinadas en il rom d'ina procedura independenta, d'ina procedura da protecziun da la lètg u d'ina procedura da divorzi;
- programs d'instrucziun voluntars u ordinads cunter violenza u autras purschidas da tractament sco er d'assistenza per personas prontas d'utilisar violenza e/u per personas pertutgadas da violenza.

1.2.3.3. Renunzia a novas mesiras supplementaras

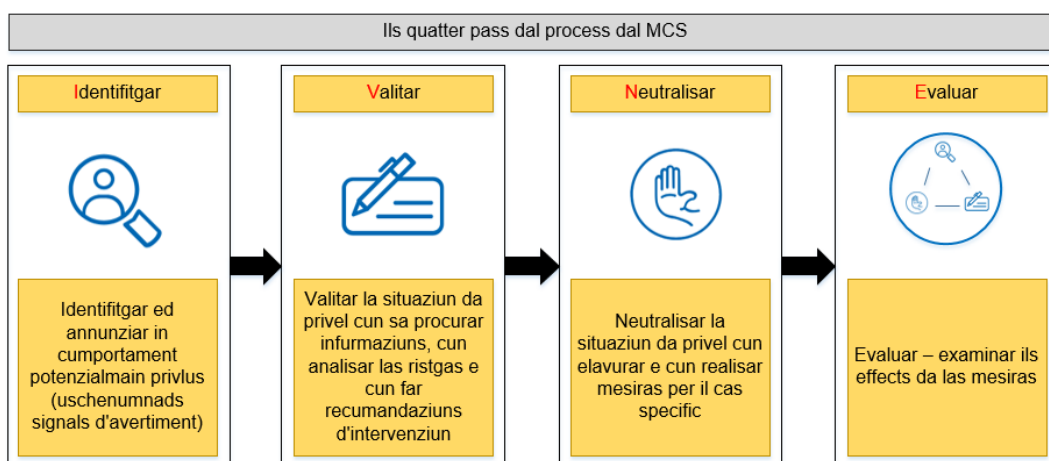
Singuls chantuns e la Confederaziun han introducì ils onns passads mesiras polizialas supplementaras cun l'intent da pudair impedir (grevs) acts da violenza intenziunads (p.ex. obligaziun da sa preschentar, program per la protecziun da perditgas, obligaziun da sa participar a discurs).¹⁸ Sche talas u autras mesiras (polizialas) èn necessarias en il chantun Grischun, po vegnir giuditgà pir, cura ch'il MCS GR è s'establì e cura che las pussaivladads da la collavuraziun interinstituziunala èn exauridas tant areguard la procuraziun d'infurmaziuns sco er areguard la coordinaziun da las mesiras. Pir lura poi vegnir valità en moda fidada, sch'ils instruments d'intervenziun existents bastan per cumbatter ils privels en moda efficazia en il rom dal MCS GR e – sche quai na fiss betg il cas – cun tge mesiras (polizialas) che las largias constatadas pudessan vegnir serradas. Perquai ha la Regenza decidì da desister per il mument da novs instruments da defensiun e da protecziun. I duain vegnir fatgas mo quellas midadas ch'èn necessarias per stgaffir resp. per optimar las basas giuridicas per ils instruments tipics dal MCS GR sco er per realisar l'incumbensa Rettich. Schebain ulteriurs instruments da defensiun u da protecziun èn necessaris, vegn la Polizia chantunala ad examinar, suenter ch'il MCS GR è s'establì. Sch'i sa mussass ch'i duvrass novas mesiras (polizialas) resp. ch'ils instruments d'intervenziun existents stuessan vegnir optimads, vegniss la Regenza ad instradar in project legislativ correspondent.

---

¹⁸ Cf. § 46d LPol AG, § 46e LPol AG, Art. 38c LPol UR, art. 23k–23q da la Lescha federala davart mesiras per mantegnair la segirezza interna (LMSI; CS 120).

1.2.4. Evaluar

Suenter la fixaziun e la realisaziun da las mesiras per neutralisar la situaziun da privel n'è l'elavuraziun dal cas en il MCS GR betg finida. Persunas prontas d'utilisar violenza ston vegnir observadas durant ina perioda pli lunga, perquai ch'il privel che resorta dad ellas, po sa midar da tut temp. Sch'ina persuna pronta d'utilisar violenza vegn p.ex. divorziada, daventa malsauna u perda sia piazza, po quai augmentar il privel ch'ella commettia in act da violenza. En cas d'ina tala midada sto la situaziun da privel vegnir giuditgada da nov, cun la consequenza ch'il plan da mesiras sto vegnir adattà. Quest process da la surveglianza permanenta e da la meglieraziun da las mesiras vegn designada sco «evaluaziun» u sco «monitoring». Sco quart pass è el il punct final da l'elavuraziun dal cas en il rom dal MCS GR.

Illustraziun 2: Ils quatter pass dal process dal MCS

1.3. Concepsiun organisatorica dal MCS GR

Per che l'elavuraziun dal cas funcziunia tenor il process dal MCS, dovri tshertas structurass organisatoricas che garanteschon resp. faciliteschan l'identificaziun tempriva da persunas prontas d'utilisar violenza, la gestiun dal cas e la collavuraziun interinstituzionala.

1.3.1. Polizia chantunala en il center da las structurass

Mintga management chantunal da smanatschas dovra in'autorità che dirigia l'elavuraziun dals cas e che coordinescha la collavuraziun cun autras autoritàs, cun persunas spezialisadas, cun organisaziuns e persunas privatas. La gronda part dals chantuns ha surdà questa incumbensa a la polizia.¹⁹ En singuls chantuns ademplescha il Departament da segirezza u in post da coordinaziun tshertass funcziuns dal Management (chantunal) da smanatschas. Qua e là èn las mesiras tipicas dal MCS per la protecziun da las persunas pertutgadas da violenza er domiciliadas per part u dal tuttafatg tar in'otra autorità.

La Regenza ha examinà, tgenin da quests models che duai vegnir realisà en il chantun Grischun. Ella è vegnida a la conclusiun che la Polizia chantunala duai – sco en la gronda part dals chantuns – diriger suletta il MCS GR e coordinar la collavuraziun interinstituzionala.

¹⁹ Management da smanatschas, en spezial en cas da violenza a chasa, rapport dal Cussegl federal en adempliment dal postulat Feri 13.3441 dals 13 da zercladur 2013, rapport dals 11 d'october 2017, p. 14.

Tenor l'avis da la Regenza genereschans ils auters models puncts da contact nunnecessaris che difficultassan l'elavuraziun dals cas.

Per diriger il MCS GR e per coordinar la collavuraziun cun autras autoritads, cun persunas spezialisadas, cun organisaziuns e persunas privatas vegn la Polizia chantunala a stgaffir in team interdisciplinar.

1.3.2. Rait

Per pudair identifitgar en moda fidabla las persunas prontas d'utilisar violenza èsi necessari d'identifitgar cumportaments che laschan concluder, ch'ina persuna pudess commetter in grev act da violenza intenziunà. Per quest intent recumonda la PSC en ses standards da qualitat tranter auter d'installar ina rait d'uschenumnadas persunas da contact.²⁰ Questas persunas da contact han la funcziun d'in emprim post da consultaziun per las collavuraturas ed ils collavuratur da lur autoritads, sche persunas demussan in cumportament smanatschant (p.ex. smanatschas, cumportament agressiv). Ellas fan in'emprima valitaziun per distinguer tranter cas che l'autorità po dumagnar senza e cas che ston vegnir annunziads al post ch'è competent per il Management chantunal da smanatschas. La finala furman las persunas da contact il liom tranter las autoritads ed il(s) post(s) ch'è(n) competent(s) per il Management chantunal da smanatschas. Per pudair ademplir questas incumbensas en cas d'in eveniment e per pudair endrizzar las structures necessarias (uschenumnà management da smanatschas «in house») dovran las persunas da contact ina scolaziun speziala. Questa scolaziun vegn per regla surpigliada dals posts ch'èn competents per il Management chantunal da smanatschas.

Ils chantuns che disponan d'in Management chantunal da smanatschas han realisà en differenta moda questa prescripziun. Il chantun *Solothurn* ha scolà dapi l'onn 2013 var 200 persunas da contact en differents uffizis ed en differentas instituziuns.²¹ La rait dal chantun *Turigt* cumpiglia – tenor in studi da l'onn 2017 – 360 persunas da contact registradas.²² Percunter desista il chantun *Son Gagl* dal tuttafatg da scolar persunas da contact.

Ils custs per installar e per tgirar ina rait da persunas da contact èn considerabels. I na basta numnadamain betg da scolar las persunas in'unica giada. Anzi, las persunas respectivas ston vegnir scoladas regularmain. E sch'ellas bandunan lur piazza, ston vegnir scoladas novas persunas. A maun d'enquistas online e d'enquistas individualas ha il chantun Turigt erui ils onns 2019–2020, quant savens che las persunas da contact turitgaisas han contactà ils corps da polizia ch'èn competents per il Management chantunal da smanatschas. Stgars 60 % da las persunas da contact ch'èn sa participadas a las enquistas han inditgà, ch'ellas n'hajan annunzià ils ultims 5 onns naginas persunas potenzialmain prontas d'utilisar violenza. Da las persunas da contact ch'è han fatg annunzias ils ultims 5 onns (40,3 %), han 24,1 % annunzià ina giada, 19 % duas giadas e 16,8 % trais giadas persunas potenzialmain prontas d'utilisar violenza.²³ En vista a questas valurs d'experiencescha e resguardond la lavur ed ils custs ch'èn colliads cun l'installaziun e cun la tgira d'ina rait da persunas da contact, ha

²⁰ Standards da qualitat, p. 9.

²¹ <https://so.ch/> > Departement des Innern > Polizei > Über uns > Sicherheitsabteilung > Kantonales Bedrohungsmanagement; consultà l'ultima giada ils 17 d'avrigl 2024.

²² LORENZ BIEBERSTEIN, Evaluation Kantonales Bedrohungsmanagement Zürich, en: Schwarzenegger / Reinhard [ed.], Gefährdungen durch psychisch auffällige Personen, Turigt 2021, p. 51 ss., p. 58.

²³ BIEBERSTEIN, al lieu inditgà, p. 66.

la Regenza decidì da scolar da princip naginas persunas da contact.

Empè da quai vegn la Polizia chantunala ad infurmar las autoritads davart la metoda dal Management da smanatschas, a sensibilisar ellas per quest tema ed a render enconuschenta ad ellas la purschida respectiva da la Polizia chantunala. Mo en fitg paucas autoritads selecziunadas, ch'èn previsiblamain confruntadas pli savens cun incidents da violenza, vegn la Polizia chantunala a scolar persunas da contact.²⁴ En quest regard vegn il MCS GR a divergiar dals standards da qualidad definids da la PSC.

1.3.3. Servetsch forensic dals SPGR

Per valitar il potenzial da violenza d'ina persuna pronta d'utilisar violenza vegn la Polizia chantunala a survegnir il sustegn dal Servetsch forensic dals Servetschs psichiatrics dal Grischun (SPGR). En cas difficils vegn il Servetsch forensic dals SPGR ad analisar ils cas sut aspects psicologic-forensics. Ultra da quai consultescha la Polizia chantunala il Servetsch forensic dals SPGR en cas singuls per sclerir dumondas davart il tractament da persunas che pateschan da malsognas psichicas e per laschar far analisis clinicas da las ristgas. Uschespert ch'il volumen quantitativ respectiv sa lascha stimar, vegnan la Polizia chantunala ed ils SPGR a far ina curvegna da prestaziun.

La Polizia chantunala po consultar autras instituziuns psichiatricas u persunas spezialisadas forensicas, sch'ils SPGR na pon betg furnir las prestaziuns forensicas necessarias.

1.3.4. Conferenza da cas

Persunas che fan repetidamain diever da violenza corporala u che smanatschan adina puspè autras persunas, n'occupan per regla betg mo la Polizia chantunala, mabain er autras autoritads, persunas spezialisadas ed organizaziuns privatas. En tals cas poi esser d'avantatg da reunir las autoritads ed organizaziuns partecipadas per analisar cuminaivlamain la(s) problematica(s), per sviluppar eventualas mesiras d'intervenziun e per reflectar il proceder d'enfin là. Talas conferenzas da cas han la finamira da rimnar tut las infurmaziuns relevantas per la segirezza, da chattar – sin fundament da quai – la(s) meglra(s) mesira(s) pussaivla(s) per neutralisar ina situaziun da privel sco er da realisar en moda coordinada la(s) mesira(s) necessaria(s) (art. 29g sboz LPol). Per regla vegnan las conferenzas da cas convocadas e manadas da la Polizia chantunala.

1.3.5. Gremi spezialisà MCS GR

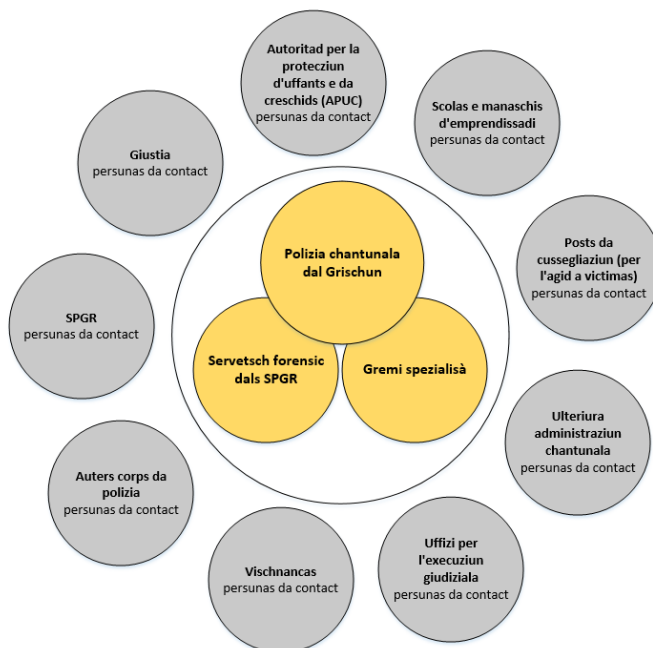
Ils proxims onns èsi d'endrizzar il MCS GR. Per quest intent sto vegnir etablida resp. optimada en spezial la collavuraziun interinstituziunala. Quest process duai vegnir sustegnì tras in gremi spezialisà interdisciplinar che analysescha l'elavuraziun dals cas per optimar il proceder per cas futurs. La finamira è da meglierar cuntinuadamain la collavuraziun interinstituziunala, da rinforzar la savida da las autoritads, persunas spezialisadas ed organizaziuns privatas involvidas davart las pussaivladads d'agir sco er da promover la chapientscha vicendaivla. Ultra da quai duai il gremi spezialisà MCS GR gidar ad identifitgar resp. ad anticipar svilups generals e problematicas concernent il MCS GR sco er ad elavurar soluziuns pussaivlas.

Il gremi spezialisà interdisciplinar ch'è previs per quest intent duai avair ina cumposiziun

---

²⁴ La scolaziun che vegn purschida da la Polizia chantunala vul unicamain render ablas las persunas da differenziar tranter cas che ston vegnir annunziads a la Polizia chantunala e cas che l'autorità po dumagnar sezza. La superaziun d'eveniments ch'èn en la responsabladad dal manaschi na fa betg part da la scolaziun.

sumeglianta a la «Maisa radunda Violenza a chasa».²⁵ Il gremi specialisà MCS GR duai vegnir convocà e manà tras la Polizia chantunala. Plinavant duai la Polizia chantunala fixar, tge fatschentas che vegnan tractadas e tge personas specialisadas che vegnan consultadas complementarmain. La Regenza ha l'intenziun da reglar ils detagls en in'ordinaziun.

Illustraziun 3: Organisaziun dal MCS GR

2. Mesiras polizialas en cas da stalking

L'Uffizi federal per l'egualitad tranter dunna ed um ha incumbensà l'Universitad da Turitg da far in'expertisa davart las pussaivladads giuridicas cunter stalking.²⁶ En questa expertisa han prof. dr. iur. Christian Schwarzenegger e dr. iur. Aurelia Gurt analisà las cundiziuns generalas giuridicas per ina intervenziun immediata sco er las pussaivladads d'intervenziun a media ed a lunga vista cunter stalking, e mussà, co che las largias constatadas pudessan vegnir serradas. Las mesiras proponidas pertutgan la cumpetenzza da la Confederaziun, uschenavant ch'i vegn recumandà d'extender las mesiras repressivas da la procedura penala, da stgaffir in norma penala speziala per stalking e da cumplettar la Lescha federala davart l'agid a victimas da delicts (Lescha davart l'agid a victimas, LAVi; CS 312.5). Ils chantuns ston agir, uschenavant che las mesiras polizialas duain vegnir unifitgadas ed optimadas per ina intervenziun immediata ed uschenavant ch'i vegn pretendi da metter a disposiziun il discurs preventiv per cas da stalking.²⁷ La Regenza ha l'intenziun da realisar questas recumandaziuns da l'expertisa.

²⁵ Violenza a chasa, Strategia chantunala per la prevenziun ed il cumbat da violenza a chasa en il Grischun, 22 da favrer 2022, p. 15.

²⁶ CHRISTIAN SCHWARZENEGGER / AURELIA GURT, Rechtliche Möglichkeiten gegen Stalking in der Schweiz, Gutachten zuhanden des EBG, mars 2019 (numnà en quai che suonda: Rapport Mesiras cunter stalking).

²⁷ SCHWARZENEGGER / GURT, al lieu inditgà, p. 5 ss.

2.1. Mesiras spezialas cunter violenza, smanatschas u persecuziuns

2.1.1. Novs motivs d'ordinaziun

Ils blers chantuns che prevesan mesiras polizialas en cas da stalking, han stgaffi mesiras polizialas separadas per quest intent, quai complementarmain a las mesiras cunter violenza a chasa.²⁸ La realisaziun da questas regulaziuns è pretensiusa, perquai ch'i sto mintgamai vegnir decidì en il cas singul, sch'igl è avant maun in cas da «violenza a chasa» u da «stalking» resp. da «persecuziun». La difficultad resulta pervia da las noziuns betg cleras.

Per evitar quai e per pudair tegnair quint da tut las furmas d'acts da violenza cun ina intensitad cumparegliabla, ha il chantun *Basilea-Champagna* tschernì in'otra proposta da regulaziun. Sco motiv per ordinar las mesiras polizialas na prevesa el betg pli la «violenza a chasa» u il «stalking» resp. la «persecuziun». Sin basa da l'art. 28b dal Cudesch civil svizzer (CCS; CS 220) vegn l'ordinaziun da las mesiras percenter liada a la violenza, a smanatschas u a persecuziuns (§ 26a LPol BL). Ina regulaziun cumparegliabla enconuscha il chantun *Turgovia* (§ 57 al. 1 LPol TG).²⁹

Questa proposta da regulaziun duai vegnir realisada er en la Lescha da polizia dal chantun Grischun. L'avantatg è, che las mesiras respectivas pon vegnir ordinadas per tut las furmas da violenza, da smanatschas u da persecuziuns, p.ex. er per smanatschas cunter commembras e commembers d'autoritads ubain cunter collavuraturas e collavuratur chantunals, regionalis u communalis. Per render visibla questa intenziun duai la noziun sa basar sin l'art. 28b CCS: las mesiras respectivas vegnan designadas sco «mesiras spezialas cunter violenza, smanatschas u persecuziuns». Las premissas per pudair ordinar questas mesiras na duain percenter betg vegnir circumscrittis cun renviar a l'art. 28b CCS, perquai che la protecziun da la personalitad tenor il dretg civil è pli vasta che quella tenor il dretg penal. Sch'i vegniss renvià qua al dretg civil, vegniss il champ d'incumbensas da la Polizia chantunala extendì nuncommensuradamain. Empè da quai duain ils motivs d'ordinaziun per las «mesiras spezialas cunter violenza, smanatschas u persecuziuns» vegnir circumscrits – sco usità en il dretg da polizia – sin basa dals causals penals objectivis existents en quest sector, numnadamain dals delicts cunter il corp e cunter la vita, cunter l'integritad sexuala e cunter la libertad.

2.1.2. Novas mesiras

Tras l'expulsiun tenor l'art. 16 po ina persuna vegnir spedita per 14 dis or da l'abitaziun cuminaivla e vegnir tegnida davent da tala. Questa ordinaziun concernent il spazi sa referescha da princip mo a l'abitaziun cuminaivla da las personas pertutgadas. Ella na protegia betg las personas periclitadas, sch'ellas sa trategnan en auters lieus. Uschia resta l'art. 16 davos las mesiras da protecziun da dretg civil tenor l'art. 28b CCS, che na pon betg mo cumpigliar in'expulsiun, mabain er in scumond d'avischinaziun e d'areal sco er in scumond da contact.

En spezial en cas da stalking na cuntenta quai betg, perquai ch'il cumportament smanatschant po sa mussar gist qua, er sche la persuna periclitada vegn contactada per

---

²⁸ Cf. p.ex. art. 85 LPol BE, § 19c LPol SZ, § 3 en cumbinaziun cun § 2 GSG, art. 17 ed art. 17a LPol AR (cun noziun pli vasta da la violenza a chasa), art. 57 LPol NE (cun noziun pli vasta da la violenza a chasa), art. 43 LPol SG (cun noziun pli vasta da la violenza a chasa), art. 39 ed art. 39a LPol UR (cun noziun pli vasta da la violenza a chasa).

²⁹ Missiva da la Regenza dal chantun Turgovia dals 5 da fanadur 2022, p. 26; cf. er protocol dal Cussegl grond dal chantun Turgovia dals 7 da zercladur 2023.

telefon, SMS, chat, brev e.u.v. Tras la revisiun parziala qua avant maun duain ils instruments da la Polizia chantunala perquai vegnir extendids. En cas da violenza, da smanatschas u da persecuziuns duai la Polizia chantunala pudair ordinar da nov mintga furma da scumonds d'areal, ma er d'avischinaziun e da contact – sco en la protecziun da la personalitad tenor il dretg civil. Tras questa regulaziun vegn il chantun Grischun a suandar la maioritad dals chantuns che han introduci instruments correspundents ils onns passads.

2.2. Discurs preventiv

Sco mesira efficazia cunter stalking è sa mussada bleras giadas l'explicaziun da la norma, tras quai che persunas spezializadas adattadas discurren cun las persunas che fan stalking (uschenumnà discurs preventiv). Qua tras po il stalking savens gia vegnir franà, uschia che ulteriuras intervenziuns n'èn betg necessarias.³⁰ Uschenavant ch'i dovra ina basa giuridica speziala per questa mesira poliziala, duai ella vegnir stgaffida tras la revisiun qua avant maun (cf. latiers las explicaziuns tar l'art. 10).

III. Explicaziuns davart las singulas disposiziuns

Art. 2 Incumbensas da la Polizia chantunala

Tras il MCS GR vegn rinforzada l'orientaziun preventiva da la lavur poliziala. Per exprimer questa novaziun duai «identifitgar malfatgs» vegnir numnà en l'art. 2 al. 1 lit. b sco ulteriura incumbensa da la Polizia chantunala. Uschia daventan er las autras furmas d'investigaziuns preliminaras pli visiblas en il catalog d'incumbensas (cf. art. 21a ss.).

Vegnir stritgada duai l'incumbensa «cumbatter fatgs penals». Tenor la terminologia actuala è questa activitad poliziala ina part da la polizia giudiziala, ch'è menziunada al cumenzament da l'art. 2 al. 1 lit. b. Il cumbat da fatgs penals na sto perquai betg vegnir menziunà separadamain en l'art. 2 al. 1 lit. b.

Art. 10 Interrogaziun, citaziun e preschentaziun

Il discurs preventiv è in instrument da deescalaziun spezialmain efficaci, che vegn applitgà regularmain en il rom dal Management (chantunala) da smanatschas ed en cas da stalking (cf. latiers las explicaziuns sut la cifra II.1.2.3.1. e sut la cifra II.2.2.). Ils chantuns *Argovia*, *Basilea-Champagna*, *Basilea-Citad*, *Berna*, *Glaruna*, *Lucerna*, *Schaffusa*, *Soloturn*, *Son Gagl*, *Turgovia*, *Uri* e *Zug* han reglà il discurs preventiv en lur leschas da polizia. Il chantun *Sutsilvania* ha l'intenziun d'integrar ina regulaziun correspudenta. Ils blers chantuns che han in Management (chantunala) da smanatschas, vegnan pia ad avair normà particularmain il discurs preventiv en lur leschas da polizia. Ina minoritad dals chantuns ha desisti d'ina tala regulaziun.

La Polizia chantunala fa gia ussa discurs preventivs. Ella qualifitgescha quests discurs sco furma speziala da l'interrogaziun, che sa lascha basar sin l'art. 10.³¹ Tar questa opiniun pon ins restar, cunquai ch'il discurs preventiv è cumparegliabel cun autras interrogaziuns da la polizia da segirezza tant areguard sia realisaziun sco er areguard las intervenziuns respectivas en ils dretgs fundamentals. Perquai duai vegnir desisti da reglar spezialmain il discurs preventiv.

³⁰ Rapport Mesiras cunter stalking, p. 21; GURT, al lieu inditgà, p. 327 ss.

³¹ Cf. GIANFRANCO ALBERTINI, en: Albertini (ed.), *Polizeigesetz und Polizeiverordnung des Kantons Graubünden*, 2. ediziun, Turitg / Basilea / Genevra 2022, p. 102 ss.

En l'art. 10 al. 4 sboz LPol duai vegnir reglada da nov la preschentaziun d'ina persuna senza citaziun. Las ulteriuras midadas proponidas èn mo d'importanza terminologica.

Art. 12a Exclusiun

L'art. 12 permetta scumonds d'access e speditas mo per eveniments determinads. Quai ha per consequenza che speditas e scumonds d'access pon vegnir ordinads mo en connex cun in eveniment concret, ch'effectuescha ina incumbensa poliziala. Tenor la pratica vegn quai affirmà per eveniments da la natira (p.ex. Bondo, Brinzauls), per il Forum economic mundial, per il Maraton da passlung da l'Engiadina, per gieus da hockey sin glatsch u per eveniments sumegliants.³² Il champ d'applicaziun da la spedita e dal scumond d'access è pia pli stretg ch'en auters chantuns, nua che questa mesira poliziala po p.ex. vegnir ordinada er cunter persunas che fan commerzi cun drogas (art. 31d LPol FR, art. 29 LPol SG, art. 53 LPol GE) u che dattan stgandel public, perquai ch'ellas han consumà excessivamain alcohol u drogas (art. 29 al. 1 lit. d cifra 2 LPol SG).

Ils ultims onns èsi sa mussà che la Polizia chantunala basegna in instrument da la polizia da segirezza correspondent, cunzunt en territoris urbans. La basa giuridica necessaria duai vegnir stgaffida en il rom da la revisiun qua avant maun. Perquai che la regulaziun respectiva duai vegnir restrenschiada a las ordinaziuns tenor l'art. 12 al. 2, vegnir pronunziada per ina durada limitada e per regla vegnir disponida en scrit, na duai ella dentant betg vegnir integrada en l'art. 12. Uschia sa differenziescha questa mesira poliziala en plirs regards da las speditas e dals scumonds d'access tenor l'art. 12. Perquai duai questa mesira poliziala vegnir reglada separadamain en l'art. 12a sboz LPol, e sin basa da la Lescha federala davart mesiras per mantegnair la segirezza interna (LMSI; CS 120) duai ella vegnir designada sco exclusiun (art. 23m LMSI).

Questa proposta da regulaziun ha per consequenza ch'ils champs d'applicaziun da l'art. 12 e da l'art. 12a sboz LPol pon esser identics, uschenavant che la Polizia chantunala ordinescha – per eveniments determinads – speditas u scumonds d'access tenor l'art. 12 al. 2. Il medem vala per las mesiras spezialas cunter violenza, smanatschas u persecuziuns, uschenavant che quellas cuntengnan in'expulsiun u in scumond d'areal (art. 16 al. 2 lit. a e b sboz LPol). Perquai èsi necessari da reglar la relaziun da las normas giuridicas respectivas. Per quest intent duai l'art. 12a al. 3 sboz LPol prevair, che l'art. 12 LPol e las mesiras spezialas cunter violenza, smanatschas u persecuziuns han – sco normas giuridicas pli spezialas – la precedenza envers l'exclusiun. La Polizia chantunala po pia excluder ina persuna mo, sch'i n'è betg pussaivel d'ordinar ina spedita, in scumond d'access u ina mesira speziala cunter violenza, smanatschas u persecuziuns.

Dal rest sa basa questa proposta sin la regulaziun dal chantun Turtig (cf. § 33 s. LPol ZH). Corresponsentamain duai l'exclusiun vegnir limitada ad ina durada da 14 dis (art. 12a al. 4 sboz LPol), e la Polizia chantunala duai vegnir obligada d'ordinar en scrit exclusiuns che duran pli ditg che 24 uras (art. 12a al. 5 sboz LPol). Il cuntegn da las mesiras vegn circumscriet da medema maniera sco en l'art. 12 al. 2.

Art. 15 Fermanza da polizia

L'art. 15 al. 1 lit. d sboz LPol duai vegnir adattà en quel senn, che la Polizia chantunala vegn autorisada supplementarmain da prender persunas en fermanza da polizia per garantir l'execuziun d'ina expulsione (Art. 12a sboz LPol) sco er d'ina mesira speziala cunter violenza,

---

³² ALBERTINI, Polizeigesetz und Polizeiverordnung des Kantons Graubünden, al lieu inditgà, p. 115 s.

smanatschas u persecuziuns (Art. 16 ss. sboz LPol). Cun questa chaschun duain ultra da quai l'escorta e la preschentaziun sco er l'exiliaziun vegnir menziunadas en l'art. 15 al. 1 lit. d.

Art. 16 Mesiras spezialas cunter violenza, smanatschas u persecuziuns
1. expulsium, scumond d'areal, d'avischinaziun e da contact

L'incumbensa Rettich duai vegnir realisada cun prevair en la Lescha da polizia mesiras polizialas spezialas, uschenumnadas «mesiras spezialas cunter violenza, smanatschas u persecuziuns». Las mesiras respectivas servan primarmain a cumbatter in privel imminent per il corp e per la vita, per l'integritad sexuala u per la libertad d'ina autra persuna (art. 16 al. 1 lit. a sboz LPol). Questa regulaziun circumscriva las premissas per ordinar questas mesiras polizialas, e quai sa referind als bains giuridics periclitads. Per quest intent vegn duvrada la terminologia dal Cudesch penal. La Polizia chantunala po pia ordinar las mesiras respectivas mo, sch'ins sto temair ch'ina persuna daventia la victima d'in malfatg cunter il corp, cunter la vita, cunter l'integritad sexuala u cunter la libertad, q.v.d. i sto esser avant maun in privel imminent che la persuna periclitanta vegnia a realisar il causal objectiv d'in causal penal correspondent tenor il Cudesch penal.

Actualmain na po questa proposta da regulaziun betg vegnir tschernida per il stalking, perquai ch'i n'exista nagin causal penal correspondent. Bain ha la Confederaziun l'intenziun, d'integrar il stalking sco causal penal en il Cudesch penal ed en la Lescha penala militara.³³ I n'è però betg anc cler, sch'in tal causal penal vegn introduci e co che quel vegn ad esser concepì. Perquai ha la Regenza decidì da circumscriver – en il sboz da consultaziun – independentamain las premissas per ordinar mesiras spezialas cunter violenza, smanatschas u persecuziuns en cas da stalking (art. 16 al. 1 lit. b sboz LPol). A questa decisiun vegn ella previsiblmain a revegnir, cura che la Confederaziun ha stgaffi in agen causal penal per il stalking. Sco ils auters motivs d'ordinaziun po lura er quel vegnir circumscrit cun renviar al bain giuridic ch'è protegi dal dretg penal resp. a la(s) disposiziun(s) penala(s) respectiva(s).

Sch'igl è avant maun in motiv d'ordinaziun en il senn da l'art. 16 al. 1 sboz LPol, po la Polizia chantunala ordinar in'expulsiun sco er in scumond d'areal, d'avischinaziun e da contact, uschenavant che questas mesiras èn adattadas, necessarias e commensuradas per far frunt a la situaziun da privel (art. 16 al. 2 sboz LPol). Areguard la noziun sa basa la regulaziun respectiva sin il dretg civil (cf. art. 28b al. 1 e 2 CCS). Uschia vegni exprimì che las mesiras spezialas cunter violenza, smanatschas u persecuziuns èn mesiras immediatas, che precedan a las mesiras da protecziun da dretg civil e che ston – en cas da basegn – vegnir remplazzadas tras talas. A medem temp sa laschan las mesiras concernent il spazi tenor l'art. 16 sboz LPol er differenziar da la spedita e dal scumond d'access (art. 12) sco er da l'exclusiun (art. 12a sboz LPol).

L'expulsiun, il scumond d'areal, d'avischinaziun e da contact tenor l'art. 16 al. 2 sboz LPol n'èn betg mesiras polizialas dal tuttafatg novas. Gia ussa enconuscha la Lescha da polizia ordinaziuns correspondentas primarmain en furma da l'expulsiun or da l'abitaziun u or da la chasa cuminaivla sco er or dals conturns directs da tala (art. 16). Il scumond d'areal va pli lunsch che questas ordinaziuns, e quai en quel senn che mintga lieu po vegnir integrà en la zona, en la quala la persuna periclitanta na dastga betg entrar. Uschia po in scumond d'areal

---

³³ Consultabel sut www.parlament.ch > Cumissiuns > Cumissiuns specificas > Cumissiun per dumondas giuridicas dal Cussegl naziunal; consultà l'ultima giada ils 2 da november 2023.

p.ex. er valair per l'abitaziun dals geniturs da la persuna periclitada u per l'abitaziun d'altres personas da sia confidenza.

Ina nova mesira poliziala duai esser il scumond d'avischinaziun. Cun il scumond d'avischinaziun vegn definida ina zona che sa referescha a la persuna, en la quala la persuna periclitada na dastga betg sa trategnair. Actualmain na prevesa il dretg da polizia dal Grischun betg quest instrument.

Tant per il scumond d'areal sco er per il scumond d'avischinaziun sto la Polizia chantunala fixar l'areal ch'è sutta mess al scumond, da preferenza inditgar ina distanza en meters.³⁴ En Germania è p.ex. s'establida ina distanza regulara da 200 meters en quest regard.³⁵ Il scumond d'areal duess vegnir definì cun cunfinar la zona cun agid dals nums da vias correspundents u cun agid d'in plan da la zona. La grondezza sto mintgamai vegnir fixada en il cas singul resguardond ils interess decisivs.

La finala duai la Polizia chantunala survegnir la pussaivladad d'ordinar in scumond da contact. Il scumond da contact ha l'intent da scumandar a la persuna periclitanta d'entrar en contact cun la persuna periclitada. I po vegnir scumandà d'entrar directamain sco er indirectamain en contact. Per impedir mintga provocaziun po la Polizia chantunala – grazia a quest instrument – er scumandar a la persuna periclitada d'entrar en contact cun la persuna periclitanta. En quest cas vegn pronunzià in scumond da contact envers tut las personas participadas. Quellas valan pia il medem mument sco personas periclitantas e sco personas periclitadas.

Art. 16a 2. durada da las mesiras

En il rom da la revisiun parziala da la Lescha da polizia dals 31 d'avust 2018 è vegnida examinada l'adequatezza da la durada da l'expulsiun. En quest connex è il Cussegl grond vegnì a la conclusiun da prolungar la durada maximala da l'expulsiun da 10 dis a 14 dis. Las ponderaziuns ch'èn vegnidas fatgas quella giada per fixar la durada maximala da las mesiras, valan er per las autras mesiras spezialas cunter violenza, smanatschas u persecuziuns. I na dat nagins motifs da fixar per l'expulsiun in'otra durada maximala da las mesiras respectivas. La Polizia chantunala duai perquai survegnir il dretg d'ordinar tut las mesiras spezialas cunter violenza, smanatschas u persecuziuns, e quai per maximalmain 14 dis (art. 16a al. 1 sboz LPol).

En il rom da la revisiun parziala da la Lescha da polizia dals 31 d'avust 2018 n'èsi betg vegnì examinà, sche l'expulsiun duai sa prolungar, en cas che la persuna periclitada dumonda la dretgira regiunala d'ordinar mesiras da protecziun da dretg civil. La scienza da giurisprudenza resguarda ina tala regulaziun sco necessaria per impedir che la persuna periclitada restia senza protecziun, fin che la dretgira civila cumpetenta ha prendì ina mesira (super)provisorica. Ils chantuns *Appenzell Dadora*, *Berna*, *Basilea-Champagna*, *Glaruna*, *Sutsilvania*, *Sursilvania*, *Schaffusa*, *Sviz* e *Soloturn* han integrà regulaziuns correspundentas en lur leschas da polizia. Ina tala disposiziun duai vegnir francada er en la Lescha da polizia, per garantir che las mesiras polizialas cunter violenza, smanatschas u persecuziuns vegnian remplazzadas tras las ordinaziuns da dretg civil cun la medema finamira. Per quest intent duai vegnir previs, che la durada da las mesiras sa prolunghescha automaticamain tenor lescha per maximalmain 20 dis, sche la persuna periclitada dumonda la dretgira regiunala d'ordinar ina mesira da protecziun da dretg civil cun la medema finamira. Entaifer quest temp

³⁴ GURT, al lieu inditgà, p. 194, p. 258.

³⁵ GURT, al lieu inditgà, p. 259.

po la dretgira regiunala competenta tadlar la cuntrapartida, uschia che la mesira poliziala da protecziun po vegnir remplazzada tras ina mesira preventiva (art. 16a al. 2 sboz LPol). Las dretgiras regiunalas communitgeschan a las personas participadas ed a la Polizia chantunala, che la durada da las mesiras saja sa prolungada tenor lescha pervia da l'inoltraziun dal plant.

La finala duai vegnir precisà che mesiras spezialas cunter violenza, smanatschas u persecuziuns pon danovamain vegnir disponidas, sch'i dat in nov incident (p.ex. ina nova attatga) ch'è il motiv per ina situaziun da privel directa, la quala po e duai vegnir cumbattida tras ina mesira cunter violenza, smanatschas u persecuziuns.³⁶ La regulaziun che duai vegnir integrada per quest intent sa basa sin l'art. 23g al. 2 LMSI. Questa regulaziun po en sasez vegnir deducida da l'urden da procedura. Perquai ch'ella ha ina gronda impurtanza en la pratica, duai ella vegnir francada expressivamain en l'art. 16a al. 3 sboz LPol.

Art. 16b 3. ordinaziun da las mesiras

Las mesiras spezialas cunter violenza, smanatschas u persecuziuns duai la Polizia chantunala ordinar – sco l'expulsiun tenor l'art. 16 – en scrit cun ina motivaziun e cun ina indicaziun dals meds legals. Er en ils ulteriurs puncts s'orienteschan las disposiziuns da procedura proponidas a l'art. 16.

L'art. 16b sboz LPol va pli lunsch che las regulaziuns vertentas, e quai en quel senn che la Polizia chantunala duai vegnir obligada da nov da communitgar al Post da cussegliaziun per l'agid a victimas dal Grischun, ch'ella haja ordinà ina mesira speziala cunter violenza, smanatschas u persecuziuns (art. 16b al. 3 lit. c sboz LPol). Questa comunicaziun para impurtanta, per ch'il Post da cussegliaziun per l'agid a victimas dal Grischun possa s'avischinar a la victima e porscher ad ella sias prestaziuns. Latiers tutga en spezial ina cussegliaziun giuridica gratuita che mussa a la victima, tge instruments giuridics che stattan a disposiziun ad ella. Uschia daventa la victima abla d'instradar ils pass necessaris per cuntanscher la protecziun giuridica e per pudair laschar remplazzar las mesiras spezialas cunter violenza, smanatschas u persecuziuns en cas da basegn – sco previs dal legislatur – tras las mesiras da protecziun da dretg civil. Perquai è la Regenza da l'avis, che la comunicaziun al Post da cussegliaziun per l'agid a victimas dal Grischun saja – cuntrari a la procedura penala – admissibla er senza il consentiment da la victima. Regulaziuns correspundentas enconuschan en spezial ils chantuns *Basilea-Citad*, *Basilea-Champagna*, *Lucerna*, *Turitg* ed *Argovia* (en cas da violenza a chasa).

En connex cun l'obligaziun da comunicaziun correspudenta stoi ultra da quai vegnir rendì attent, che mesiras cunter violenza, smanatschas u persecuziuns vegnan communitgadas mo al Post da cussegliaziun per l'agid a victimas dal Grischun. Ad auters posts da cussegliaziun per l'agid a victimas na dastga la Polizia chantunala betg trametter las decisiuns. Cun questa regulaziun vegn la pratica actuala en il sector da la cussegliaziun da personas violentas extendida sin l'agid a victimas. Là vegn numnadamain infurmà gia ussa mo il post da cussegliaziun che vegn manà da l'Uffizi per l'execuziun giudiziala.

La finala duai la revisiun qua avant maun vegnir duvrada per midar la scripziun tudestga dal Post da cussegliaziun per personas violentas da «Beratungsstelle für Gewalt ausübende Personen» a «Beratungsstelle für gewaltausübende Personen». La scripziun tudestga actuala chaschuna adina puspè discussiuns ed è – sco ch'i para – singulara (cf. er art. 16c

---

³⁶ Fegl uffizial federal 2018 4751 ss. 4787 s.

sboz LPol ed art. 48 da la Lescha davart l'execuziun giudiziala en il chantun Grischun [Lescha davart l'execuziun giudiziala, LExeG; DG 350.500]).

Art. 16c 4. annunzia al Post da cussegliaziun per persunas violentas

En consequenza da la nova concepziun da l'expulsiun sto vegnir adattada er l'obligaziun d'annunzia tenor l'art. 16a. Per il sector da la violenza a chasa duai vegnir codifitgada la pratica vertenta che sa basa sin la SCP. La SCP definescha la violenza a chasa sur la relaziun tranter la persuna inculpada e la persuna donnegiada il mument ch'il malfatg è vegni commess. Tenor questa definiziun vegnan relaziuns da partenadi ed autras relaziuns entaifer la famiglia attribuidas al sector chasan. Sco acts da violenza valan ils causals penals dal Cudesch penal, che cuntegnan ina violaziun intenziunada da l'integritad fisica, psichica u sexuala d'ina persuna. Confurm a questa circumscripziun vegnan 31 causals penals dal Cudesch penal attribuids al sector da la violenza a chasa, uschenavant ch'ils causals penals respectivs capitan en ina relaziun da partenadi u en in'otra relaziun entaifer la famiglia.³⁷ En quests cas annunzia la Polizia chantunala al Post da cussegliaziun per persunas violentas il num, l'adressa ed il numer da telefon da la persuna inculpada, sch'ella introducescha ina procedura d'investigaziun pervia d'ina acziun poliziala (cf. art. 299 CPP). Per delicts persecutads sin plant vala quai mo, sch'igl è avant maun in plant penal.

En il rom da la revisiun qua avant maun propona la Regenza d'extender questa obligaziun d'annunzia sin grevs acts da violenza (art. 16 al. 1 lit. b sboz LPol). Da nov duai il Post da cussegliaziun per persunas violentas porscher er en quests cas ina cussegliaziun gratuita a persunas annunziadas, per las gidar a surpigliar la responsabladad per lur cumportament ed a sviluppar strategias che las permettian da schliar conflicts senza duvrar violenza.

Er la comunicaziun da datas duai vegnir reglada da nov. Tenor l'art. 16 al. 1 lit. c trametta la Polizia chantunala las decisiuns d'expulsiun ed eventualmain auters documents necessaris al Post da cussegliaziun per persunas violentas. Questa regulaziun è problematica ord vista da la protecziun da datas, perquai ch'il Post da cussegliaziun per persunas violentas basegna ils documents supplementars mo, sch'insatgi è pront da sa laschar cussegljar. Ord vista da la protecziun da datas èsi perquai delicat da cumbinar la comunicaziun da l'expulsiun cun la comunicaziun d'ulteriurs documents. Da nov duai la Polizia chantunala communitgar al Post da cussegliaziun per persunas violentas l'emprim mo pli il num, l'adressa ed il numer da telefon da las persunas ch'èn sutmessas a l'obligaziun d'annunzia e preschentar curtamain ils fatgs. Infurmaziuns supplementaras duai il Post da cussegliaziun per persunas violentas survegnir pir, cura ed uschenavant che questas infurmaziuns èn necessarias per la cussegliaziun (art. 16c al. 2 sboz LPol).

Art. 28 Datas davart persunas ch'èn prontas d'utilisar violenza

L'art. 28 regla l'elavuraziun da datas davart persunas prontas d'utilisar violenza. La regulaziun respectiva na basta betg sco basa giuridica per il MCS GR. Perquai duai ella vegnir abolida e remplazzada tras ils art. 29c fin 29i sboz LPol.

---

³⁷ Uffizi federal da statistica (bfs.admin.ch) > Statistiken finden > Kriminalität und Strafrecht > Polizei > Häusliche Gewalt; consultà l'ultima giada ils 5 da schaner 2024.

Art. 29c Management da smanatschas

1. noziuns

En l'art. 29c duain vegnir definidas las noziuns da la «persuna potenzialmain pronta d'utilisar violenza», da la «persuna pronta d'utilisar violenza» e da la «persuna pertutgada da violenza». Cun questas definiziuns legalas vegn realisada ina pretensiun da la scienza da giurisprudenza, che pretenda da circumscriber en la lescha il champ d'applicaziun dal management da smanatschas, perquai che tal po chaschunar intervenziuns considerablas en la sfera privata da las personas pertutgadas.³⁸ La difficultad è quella da chattar circumscripziuns adequatas, perquai ch'i n'è anc betg vegnida sviluppada ina terminologia unitara (cf. en quest connex las explicaziuns sut la cifra II.1.1.).

Quai vala en spezial per la noziun da la «persuna potenzialmain pronta d'utilisar violenza». Sco ch'i para n'han nagins chantuns introduci fin ussa ina definiziun legala correspudenta. La definiziun proponida serva a concretisar il dretg d'annunzia. Correspudentamain vegn la noziun da la «persuna potenzialmain pronta d'utilisar violenza» circumscribta sin basa dals signals d'avertiment, che inditgeschan ch'ina persuna sa chattia sin la via vers in grev act da violenza (cf. las explicaziuns sut la cifra II.1.2.1.). Ils indizis respectivs duain vegnir resumads sut la noziun dal «cumportament smanatschant» e concretisads cun agid d'ina enumeraziun d'exempels (cf. art. 29c al. 1 sboz LPol).

En la Lescha da polizia duai plinavant vegnir definida la noziun da la «persuna pronta d'utilisar violenza», q.v.d. da las personas en mira dal MCS GR. Sco preschentà duai questa definiziun s'orientar a l'art. 221 al. 1bis CPP, uschenavant ch'i na sa tracta betg da terrorissem e betg d'extremissem violent (cf. en quest connex las explicaziuns sut la cifra II.1.1.2.). Perquai che l'art. 221 al. 1bis CPP è en vigur pir dapi il 1. da schaner 2024, n'ha ina pratica anc betg pudì s'establi en chausa. Perquai n'èsi anc betg enconuschent, tge malfatgs che vegnan cumpigliads da l'art. 221 al. 1bis CPP. Sin basa dal cuntegn da l'art. 221 al. 1bis CPP e da la giurisdicziun gia communitgada³⁹ pon ins partir dal fatg, che almain ils causals criminals dal Cudesch penal sajan cumpigliads qua, q.v.d.:

- mazzament intenziunà (art. 111 CP);
- assassinat (art. 112 CP);
- mazzament (art. 113 CP);
- interrupziun da la gravidanza qualifitgada (art. 118 al. 2 CP);
- blessura corporala greva (art. 122 CP);
- rapina (art. 140 CP);
- extorsiun qualifitgada (art. 156 cifras 2–4 CP);
- commerzi cun umans (art. 182 CP);
- sequestraziun da personas e rapinament, circumstanzas engrevgiantas (art. 184 CP);
- rapinament d'ostagis (art. 185 CP);
- acts sexuals cun uffants (art. 187 CP);
- constringiun sexuala (art. 189 al. 1 e 3 CP);
- violaziun (art. 190 al. 1 e 3 CP);
- dischonuraziun (art. 191 CP);
- organisaziuns criminalas e terroristicas (art. 260ter CP) sco er

³⁸ Cf. MONIKA SIMMLER, Polizeiliches Bedrohungsmanagement im Rechtsstaat, en: AJP 2022, p. 448 ss.

³⁹ Sentenzia dal Tribunal federal 7B_155/2024 dals 5 da mars 2024.

- genocid e crims cunter l'umanitad (art. 264–264I CP).

Vitiers vegnan grevs delicts penals che donnegeschjan grevamain l'integritad fisica, psichica u sexuala d'ina persuna. I sa mussa pia, ch'ils delicts en mira dal MCS GR èn limitads sin grevs acts da violenza. Quest instrument vegn pia a vegnir duvrà mo en tscherts cas. El na permetta betg ina surveglianza cumplexsiva.

Pli vasta duai esser la definiziun legala da la «persuna pronta d'utilisar violenza» en il sectur dal terrorissem e da l'extremissem violent. La circumscripziun respectiva sa basa sin las noziuns da la Lescha federala davart il servetsch d'infurmaziun (LSI; CS 121). La pratica respectiva sto vegnir consultada per interpretar l'art. 29c al. 2 lit. b sboz LPol.⁴⁰

La finala duai vegnir definida la noziun da la «persuna pertutgada da violenza». Cun quai èn manegiadas las victimas (potenzialas) da la persuna pronta d'utilisar violenza (art. 29c al. 3 sboz LPol). Qua poi sa tractar d'ina persuna singula u d'ina gruppa da persunas. D'ina gruppa da persunas sa tracti p.ex., sch'il cumportament smanatschant sa drizza cunter in'autorità. En quest cas valan da princip tut las commembras ed ils commembers sco er tut las collavuraturas ed ils collavuratur da l'autorità respectiva sco persunas pertutgadas da violenza en il senn da l'art. 29c al. 3 sboz LPol. Victimias – ed uschia persunas pertutgadas da violenza – èn dentant er en quests cas exclusivamain persunas natiralas, perquai che mo ellas èn purtadras dals bains giuridics ch'èn da proteger (integritad fisica, psichica e sexuala).

Art. 29d 2. elavuraziun da datas

En il rom dal MCS GR elavura la Polizia chantunala datas personalas sensibilas davart persunas prontas d'utilisar violenza, davart persunas pertutgadas da violenza e qua e là er davart ulteriuras persunas. La basa legala ch'è necessaria per elavurar questas datas duai vegnir stgaffida en l'art. 29d sboz LPol, uschenavant che l'elavuraziun da datas n'è betg reglada spezialmain en ina da las suandantas disposiziuns.

Art. 29e 3. annunzias

a) dretg d'annunzia

Las commembras ed ils commembers da las autoritads sco er las collavuraturas ed ils collavuratur chantunals e communal èn obligads da mantegnair discreziun en chaussas uffizialas e da servetsch, uschenavant ch'igl exista in interess public u privat predominant da tegnair secreta la chaussa u sch'ina disposiziun legala speziala prevesa quai (cf. p.ex. art. 50 al. 1 e 2 da la Lescha davart la relaziun da lavur da las collavuraturas e dals collavuratur dal chantun Grischun [Lescha dal personal, LP; DG 170.400] ed art. 60 al. 1 da l'Ordinaziun dal personal [OP; DG 170.410]). La Lescha da polizia autorisescha las persunas suttamessas al secret d'uffizi, d'annunziar a la Polizia chantunala persunas prontas d'utilisar violenza. Questa regulaziun ch'è francada en l'art. 28 al. 2 LPol duai vegnir extendida e precisada en il rom da questa revisiun.

Per l'ina duai tut tgi che ademplescha incumbensas publicas, dastgar annunziar a la Polizia chantunala persunas potenzialmain prontas d'utilisar violenza. Cun l'integraziun da questa regulaziun vegn il dretg d'annunzia da la Lescha da polizia a sa referir er a persunas privatas ch'èn suttamessas al secret professiunal e che adempleschan incumbensas publicas. Per l'autra duain las persunas privatas ch'èn suttamessas al secret professiunal e che lavuran en

---

⁴⁰ Cf. Instruments effizients cunter l'extremissem violent, rapport dal Cussegl federal dals 13 da schaner 2021 en adempliment dal postulat 17.3831 Glanzmann-Hunkeler, p. 4 s.

il sector da sanadad, survegnir il dretg d'annunziar a la Polizia chantunala persunas potenzialmain prontas d'utilisar violenza. Quai para necessari, perquai che la violenza, en spezial la violenza a chasa, chaschuna savens blessuras e dolurs che ston vegnir tractadas medicinalmain. Perquai èn persunas che han in contact direct cun pazientas e pazients, savens las emprimas ed eventualmain las sulettas persunas da contact per las victimas da violenza. Questas persunas spezializadas – las uschenumnadas persunas spezializadas dal sector da sanadad e lur persunas auxiliaras (cf. art. 4 al. 1 lit. b e lit. e da la Lescha davart la protecziun da la sanadad en il chantun Grischun [Lescha da sanadad, LSan; DG 500.000]) – han pia ina rolla-clav en connex cun l'identificaziun da victimas da violenza e cun lur sustegn. Perquai èsi impurtant per il MCS GR, che las persunas spezializadas dal sector da sanadad e lur persunas auxiliaras dastgian annunziar a la Polizia chantunala persunas potenzialmain prontas d'utilisar violenza. Perquai duain ellas survegnir in dretg d'annunzia en l'art. 29e al. 1 sboz LPol.

En ils ulteriurs cas na vegn il secret professiunal betg tangà. La bleras persunas ch'èn suttamessas al secret professiunal dastgan pia vinavant annunziar a la Polizia chantunala persunas potenzialmain prontas d'utilisar violenza mo, sch'ellas vegnan deliberadas dal secret professiunal, sche la persuna pertutgada è perencletga cun l'annunzia u sch'ina altra disposiziun legala cuntegna in dretg resp. in'obligaziun d'annunzia.

Tenor l'art. 29e al. 2 sboz LPol po l'annunzia cuntegnair il num, l'adressa u il lieu da dimora da la persuna potenzialmain pronta d'utilisar violenza sco er tut las circumstanzas ch'èn relevantas per la segirezza. Questa regulaziun duai permetter a la Polizia chantunala d'examinar gia a chaschun da l'annunzia eveniments relevantas per la segirezza (p.ex. confruntaziuns violentas, smanatschas) sco er facturs da ristga relevantas (p.ex. en la relaziun vegn demussà in cumportament da controlla e da surveglianza) e facturs da protecziun relevantas (tractament psicoterapeutic, ambient famigliar stabil). L'annunzia tenor l'art. 29e al. 2 sboz LPol n'è pia betg concepida sco pura annunzia d'ina periclitaziun, che sa referescha mo al num, a l'adressa, al lieu da dimora sco er a l'eveniment ch'è il motiv per l'annunzia.

Art. 29f b) tractament d'annunzias

Il dretg d'annunzia è formulà vastamain, per garantir che tut las persunas potenzialmain prontas d'utilisar violenza possian vegnir annunziadas a la Polizia chantunala. Las annunzias pon perquai er sa referir a persunas che n'èn betg persunas prontas d'utilisar violenza. Perquai fa la Polizia chantunala in'examinaziun preliminar per decider, sch'ina persuna annunziata sto vegnir validada sco persuna pronta d'utilisar violenza (cf. latiers las explicaziuns sut la cifra II.1.2.2.). Ils fatgs che la Polizia chantunala dastga sclerir per questa controlla, vegnan menziunads definitivamain en l'art. 29f al. 1 sboz LPol. Ulteriurs scleriments dastga la Polizia chantunala mo far, sch'ella valitescha ina persuna sco pronta d'utilisar violenza.

La Polizia chantunala duai dastgar communitgar a las persunas annunziantas, tge ch'è capità cun lur annunzia. Per quest intent dovri ina basa legala, perquai ch'ina tala comunicaziun po cuntegnair datas personalas spezialmain sensibilas (art. 29f al. 2 sboz LPol).

La Polizia chantunala è localmain cumpetenta per manar il Management chantunal da smanatschas mo, sche la persuna ch'è pronta d'utilisar violenza abita en il chantun Grischun. Sche la persuna ch'è pronta d'utilisar violenza abita en in auter chantun, na dastga la Polizia

chantunala betg elavurar in'annunzia dal MCS. Sch'ina persuna che n'abita betg en il chantun Grischun vegn annunziada a la Polizia chantunala sco persuna pronta d'utilisar violenza, duai la Polizia chantunala avair la pussaivladad da transmetter annunzias a las autoritads competentas. La basa legala necessaria per quest intent duai vegnir stgaffida en l'art. 29f al. 3 sboz LPol.

Art. 29g 4. procuraziun da datas e comunicaziun da datas

En il MCS GR collavuran autoritads, personas spezializadas, organisaziuns e personas privatas per pudair valitar en moda fidada il privel che resulta d'ina persuna pronta d'utilisar violenza e per pudair identifitgar e realisar en moda coordinada las mesiras d'intervenziun che vegnan en dumonda.⁴¹ Questa collavuraziun interinstituziunala è indispensabla per il MCS GR. Per quest intent ston las autoritads, las personas spezializadas, las organisaziuns e personas privatas che stattan en contact cun personas prontas d'utilisar violenza u pertutgadas da violenza, pudair s'infurmar vicendaivlamain davart las circumstanzas ch'èn relevantas per la segirezza. La basa giuridica ch'è necessaria per quest barat da datas duai vegnir stgaffida en l'art. 29g al. 1 sboz LPol.

Ultra da quai duai vegnir reglà il barat d'infurmaziuns en il rom da conferenzas da cas. Ord vista giuridica n'è il barat d'infurmaziuns a chaschun d'ina conferenza da cas bain betg ina furma independenta d'ina elavuraziun da datas. Qua sa tracti d'in grond dumber d'infurmaziuns che vegnan surdadas sin dumonda e/u d'annunzias spontanais. Per talas sto la legitimitad vegnir examinada separadamain. En la pratica funcziuna ina conferenza da cas dentant mo, sche las autoritads, las personas spezializadas e las organisaziuns partecipadas pon barattar libramain las infurmaziuns ina cun l'autra. Questa furma dal barat d'infurmaziuns divergescha da la comunicaziun da datas ordinaria, che succeda mintgamai en moda bilaterala. Perquai duai il barat d'infurmaziuns en il rom da conferenzas da cas vegnir normà spezialmain en l'art. 29g al. 2 sboz LPol. Cun questa regulaziun duai l'elavuraziun cuminaivla dals cas vegnir determinada sco incumbensa dals posts partecipads, ed il barat da datas duai vegnir normà sco instrument necessari per ademplir questa incumbensa. Per las autoritads, las personas spezializadas e las organisaziuns ch'èn partecipadas a las conferenzas da cas vegn uschia stgaffida ina basa speziala per las datas che vegnan barattadas en quest rom, uschenavant ch'il chantun ha in dretg da regulaziun en chaussa.

Ina regulaziun speziala basegan plinavant ils scleriments polizials en l'ambient da las personas prontas d'utilisar violenza e pertutgadas da violenza, perquai che quests scleriments èn spezialmain delicats. Perquai duain els vegnir admess mo, sche la situaziun da privel na po betg vegnir validada en moda fidada u na po in summa betg vegnir validada sin fundament da las infurmaziuns procuradas da las autoritads. Interrogaziuns en l'ambient da la persuna pertutgada da violenza duain esser admissiblas mo, sche la persuna pertutgada da violenza è perencletga (art. 29g al. 3 sboz LPol). Questa regulaziun correspunda a la pratica ch'è s'establida en intgins chantuns, che disponan d'in Management chantunal da smanatschas (cf. latiers las explicaziuns sut la cifra II.1.2.2.). Per interpretar la regulaziun stoi vegnir resguardà, ch'il consentiment d'ina persuna pertutgada da violenza basta, sche pliras personas valan sco pertutgadas da violenza e sche lur ambient è (per part) identic (en cas da violenza a chasa p.ex. la conjugala da la persuna pronta d'utilisar violenza e ses geniturs). En tals cas èsi pia admess da far scleriments en l'ambient d'ina persuna pertutgada da violenza, er sche tala (p.ex. la conjugala da la persuna pronta d'utilisar

---

⁴¹ Standards da qualitat, p. 10.

violenza) refusa il consentiment.

La finala duai la Polizia chantunala vegnir obligada d'infurmar posteriuramain la persuna pronta d'utilisar violenza, sch'ella procura las datas betg tar ella. Talas uschenumnadas procuraziuns da datas secretas pon esser necessarias per betg periclitir las personas pertutgadas da violenza. Perquai èn ellas admessas. Igl è dentant da resguardar, che la persuna pronta d'utilisar violenza n'ha nagina pussaivladad da sa defender cunter l'elavuraziun da datas en quests cas. Questa pussaivladad ha ella pir, cura ch'ella vegn infurmada davart l'elavuraziun da datas. Pir cun questa comunicaziun po ella far valair ses dretgs. La comunicaziun posteriura è en quests cas perquai indispensabla per garantir la protecziun giuridica. Per elavuraziuns da datas secretas duai perquai vegnir adossada a la Polizia chantunala – sco tar las mesiras da surveglianza preventivas – in'obligaziun d'infurmaziun cun resalva d'exceptziuns (art. 29g al. 4 sboz LPol).

Art. 29h 5. infurmaziun e cussegliaziun

Per pudair far frunt efficaciamain ad ina situaziun da privel na basti per regla betg da prender mo mesiras che sa drizzan cunter la persuna pronta d'utilisar violenza. I dovra er mesiras da segirezza a favur da la persuna pertutgada da violenza. Quellas pon vegnir svilupadas e realisadas mo cun il consentiment e cun la cooperaziun da la persuna pertutgada da violenza. La Polizia chantunala sto pia pudair infurmar la persuna pertutgada da violenza davart la situaziun da privel e davart las mesiras da protecziun che vegnan en dumonda. Per quest intent dovri ina basa legala, perquai che la Polizia chantunala communitgescha per regla datas personalas spezialmain sensibilas a la persuna pertutgada da violenza (art. 29h al. 1 sboz LPol).

En il rom da l'infurmaziun e da la cussegliaziun da la persuna pertutgada da violenza observa la Polizia chantunala ils dretgs personals da la persuna pronta d'utilisar violenza, uschenavant che quai è pussaivel (art. 29h al. 2 sboz LPol).

Art. 29i 6. dretg da denunzia

La Polizia chantunala ha l'intenziun d'installar per il MCS GR in team central cun personas spezialisadas dals secturs polizia, psicologia, ciencias socialas e giurisprudenza. Questas personas na vegnan betg a surpigliar incumbensas da la polizia giudiziala. Perquai na valan ellas betg sco autoritad da persecuziun penala en il senn dal Cudesch da procedura penala svizzer. Ellas n'èn pia betg suttamessas a l'obligaziun da denunzia tenor l'art. 302 CPP. Quai vul dir, ch'ellas dastgan denunziar in malfatg, dal qual ellas èn vegnidas a savair en il rom da lur activitad da polizia, mo sch'ellas vegnan liberadas dal secret d'uffizi tras il Departament da justia, segirezza e sanadad dal Grischun (art. 26 al. 2 da la Lescha introductiva tar il Cudesch da procedura penala svizzer [LitCPP; DG 350.100]). Questa regulaziun na para betg commensurada. Las polizistas chantunals ed ils polizists chantunals che lavuran per il MCS GR duain avair il dretg da far ina denunzia penala senza stuair vegnir liberads dal secret d'uffizi. Il dretg da denunzia correspondent duai vegnir integrà en l'art. 29i sboz LPol.

IV. Midadas en auters relaschs

1. Lescha introductiva tar il Cudesch civil svizzer

L'art. 16 LPol regla actualmain l'expulsiun. Questa disposiziun duai vegnir extendida en il rom da la revisiun qua avant maun. Sin fundament da questa midada èsi necessari d'adattar l'art. 15a al. 1 da la Lescha introductiva tar il Cudesch civil svizzer (LitCCS; DG 210.100).

Las ulteriuras midadas proponidas da la Regenza èn d'impurtanza terminologica u servan a la chapaivladad.

2. Lescha davart l'execuziun giudiziala en il chantun Grischun

L'art. 48a LExeG regla l'incumbensa dal Post da cussegliaziun per persunas violentas. La regulaziun respectiva sa referescha a l'annunzia tenor l'art. 16 al. 1 lit. c e tenor l'art. 16a. Las regulaziuns respectivas da la Lescha da polizia vegnan abolidas en il rom da questa revisiun e francadas en l'art. 16b sco er en l'art. 16c sboz LPol. En consequenza da questas novaziuns ston vegnir adattads ils renviaments en l'art. 48a al. 2 LExeG. Las ulteriuras midadas proponidas èn unicamain d'impurtanza terminologica.

3. Lescha davart la protecziun da la sanadad en il chantun Grischun

En la Lescha da polizia duai d'ina vart vegnir statuì in dretg d'annunzia per persunas spezialisadas dal sector da sanadad e per lur persunas auxiliaras (art. 29e al. 1 sboz LPol). Da l'autra vart duain questas persunas ch'èn suttamessas al secret professional e ch'èn da qualifitgar sco persunas spezialisadas, vegnir autorisadas da barattar cun la Polizia chantunala datas davart persunas prontas d'utilisar violenza (art. 29g al. 1 e 2 sboz LPol). Uschia vegnan las persunas spezialisadas dal sector da sanadad e lur persunas auxiliaras liberadas dal secret professional che vala uschiglio. Questa consequenza giuridica duai vegnir reproducida en l'art. 39 al. 2 lit. e LSan.

V. Consequenzas persunalas e finanzialas

1. Per il chantun

MCS GR

La Polizia chantunala ha l'intenziun d'installar per il MCS GR in team central interdisciplinar cun persunas spezialisadas dals secturs polizia, psicologia, ciencias socialas e giurisprudenza. Quest team po manar in management da cas tut tenor la situaziun. Ultra da quai sto il MCS GR vegnir francà sin plaun regiunal. Tegnend quint da las experientschas d'auters chantuns (BE, BL, BS, LU, SG) e resguardond las relaziuns topograficas dal chantun Grischun, dovri var 570 pertschiants da piazzas per quest intent. Sin basa da quest basegn da personal dastgass il MCS GR chaschunar custs supplementars da 550 000 francs per onn per la Polizia chantunala, quai resguardond las pajas medias per questas persunas spezialisadas. Vitiers vegnan ulteriurs custs periodics d'approximativamain 50 000 francs, cunzunt per systems speziels dad IT e d'analisa da las ristgas.

Plinavant stoi vegnir fatg quint cun custs unics da 900 000 francs per l'equipament polizial da basa (localitads da biro, mobigliar, IT, litteratura spezialisada).

Entaifer la Polizia chantunala sto la finala vegnir acquistada la savida spezialisada. Medemamain sto vegnir garantida ina scolaziun da basa e supplementara fundada per sviluppar e per manar il MCS GR. Analogamain ad auters corps da polizia vegn prendida en mira ina collavuraziun cun l'Institut per psicologia e management da smanatschas da Darmstadt. La scolaziun da basa professiunala tras l'Institut per psicologia e management da smanatschas da Darmstadt ha gidà considerablamain ad etablir là tant pli svelt il Management da smanatschas.⁴² Questa via duai vegnir tschernida er en il chantun Grischun. La scolaziun da basa correspondentia vegn a custar inizialmain var 50 000 francs. Quant che

---

⁴² Rapport e proposta da la Regenza al Cussegl grond dals 20 da zercladur 2023, p. 41.

la furmazion supplementara cuntinuanta vegn a custar, na po betg vegnir prognostitgà actualmain.

Consequentmain vegnan l'installaziun ed il manaschi dal MCS GR previsiblmain a chaschunar custs d'inizialisaziun da var 950 000 francs e custs annuals periodics da var 600 000 francs.

Scumond d'areal, d'avischinaziun e da contact

Tras la revisiun qua avant maun vegn la Polizia chantunala a survegnir da nov la pussaivladad da pronunziar scumonds d'areal, d'avischinaziun e da contact cunter personas periclitantas, sch'ins sto supponer – sin basa da las circumstanzas – che questas personas commettian in malfatg cunter il corp, cunter la vita, cunter l'integritad sexuala u cunter la libertad u persequiteschian insatgi (cf. art. 16 ss. sboz LPol). Las ordinaziuns respectivas pretendan scleriments supplementars, ston vegnir disponidas en scrit e ston vegnir explitgadas a las personas pertutgadas. Quanta lavur supplementara che resulta per la Polizia chantunala, na sa lascha betg stimar en moda fidada. Actualmain na pon ins perquai betg dir, sche ed eventualmain en tge dimensiun che la dotaziun da las basas da la polizia sto vegnir augmentada pervia da questas novaziuns. Sch'igl avess da sa mussar, che questas novas incumbensas na pon betg vegnir ademplidas cun las resursas existentas, vegn la Polizia chantunala a dumandar las resursas persunalas necessarias en il rom dal process ordinari per stgaffir plazzas.

Discurs extendì cun la victima e cun la persuna periclitanta

En l'avegnir vegn la Polizia chantunala a communitgar al Post da cussegliaziun per l'agid a victimas dal Grischun tut las mesiras polizialas ch'ella decretescha sin basa da l'art. 16 sboz LPol (art. 16b al. 3 lit. c). Il Post da cussegliaziun per l'agid a victimas dal Grischun vegn silsunter a contactar las victimas ed a porscher sias prestaziuns ad ellas. Tge custs supplementars che vegnan a resultar qua tras, dependa da la dumonda, quant savens che la Polizia chantunala vegn ad ordinar en l'avegnir «mesiras spezialas cunter violenza, smanatschas u persecuziuns». Sche la pratica d'expulsiun actuala (art. 16) vegn cuntinuada, na chaschuna l'extensiun da l'art. 16 nagins custs supplementars considerabels. Sche la Polizia chantunala vegn a duvrar quest instrument pli savens che l'expulsiun, s'augmenta il dumber da cussegliaziuns da victimas. En quest cas ston vegnir augmentadas las resursas persunalas dal Post da cussegliaziun per l'agid a victimas dal Grischun. Il Post da cussegliaziun per l'agid a victimas dal Grischun vegn a dumandar ils meds persunals correspondent, en cas da basegn, en il rom dal process ordinari per stgaffir plazzas.

L'obligaziun d'annunzia da la Polizia chantunala al Post da cussegliaziun per personas violentas vegn medemamain extendida (art. 16c al. 1 lit. b ed art. 16c al. 1 lit. b sboz LPol). L'ultima giada è la purschida dal Post da cussegliaziun per personas violentas vegnida extendida cun la revisiun parziala da la Lescha davart l'execuziun giudiziala ch'è entrada en vigur il 1. da schaner 2022. Dapi lura annunzia la Polizia chantunala al Post da cussegliaziun per personas violentas – suenter mintga intervenziun da la polizia pervia da violenza a chasa – il num, l'adressa e, sche pussaivel, il numer da telefon da la persuna violenta (art. 16a). L'onn 2022 ha la Polizia chantunala annunzià 64 personas al Post da cussegliaziun per personas violentas sin questa basa. L'onn 2021 – avant la revisiun menziunada da la Lescha davart l'execuziun giudiziala – ha la Polizia chantunala annunzià mo 8 personas al Post da cussegliaziun per personas violentas. Quest augment dals cas annunziads da 700 % ha pudì vegnir dumagnà cun ina piazza supplementara da 50 %.

Cun la revisiun qua avant maun duai la purschida dal Post da cussegliaziun per persunas violentas vegnir extendida anc ina giada. Da nov duai la Polizia chantunala annunziar al Post da cussegliaziun per persunas violentas supplementarmain persunas che pudessan avair commess in crim cunter il corp, cunter la vita u cunter la libertad (cf. art. 16c al. 1 lit. b sboz LPol). Ultra da quai vegnan communitgadas ad ella tut las mesiras spezialas cunter violenza, smanatschas u persecuziuns (art. 16b al. 3 lit. b sboz LPol). La lavur supplementara che resulta qua tras è difficila da stimar. D'ina vart dependa quai dal dumber da persunas che vegnan annunziadas supplementarmain – da l'autra vart da la prontezza da las persunas annunziadas da far diever da la purschida da cussegliaziun. Areguard la lavur da cussegliaziun èsi da resguardar, che las cussegliaziuns han lieu ils ultims onns pli e pli savens en las valladas perifericas sco er bleras giadas cun engaschar interpretas ed interprets, quai che chaschuna custs persunals sco er finanziaus supplementars. L'Uffizi per l'execuziun giudiziala vegn a dumandar ils meds correspondentes, en cas da basegn, en il rom dal process ordinari per stgaffir plazzas.

2. Per las vischnancas e per las regiuns

Per las vischnancas e per las regiuns n'ha quest project ni consequenzas finanziaus ni consequenzas persunals.

VI. Buna legislaziun

Ils princips da la «buna legislaziun» tenor las prescripziuns da la Regenza (cf. conclus da la Regenza dals 16 da november 2010, prot. nr. 1070/2010) vegnan observads en questa revisiun parziala.

VII. Entrada en vigur

Igl è previs che la Regenza delibereschia la missiva tar questa revisiun parziala da la Lescha da polizia il favrer 2025. Sche quest termin po vegnir observà, vegn il Cussegl grond a tractar il project en la sessiun da zercladur 2025. En quest cas pudess la revisiun parziala da la Lescha da polizia entrar en vigur il 1. da schaner 2026, uschenavant ch'i na vegn betg fatg in referendum.